

Četvrtak, 24. februar 2005.
Svedok Vukašin Andrić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.35 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Sudija Bonomi (Bonomy) je odsutan ...

prevodioci: Mikrofon za predsedavajućeg sudiju

SUDIJA ROBINSON: Pošto je sudija Bonomi odsutan, zasedaćemo u skladu sa Pravilom 15bis. Gospodine Miloševiću, završavate sa svojim glavnim ispitivanjem i znajte da imate vreme do kraja prve sesije zato se, molim vas, skoncentrišite na suštinu.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se nadam, gospodine Robinson (Robinson), da sam stalno koncentrisan na suštinu. Nastojaću da završim u ovom roku, ako bude bilo moguće. Dobro jutro, gospodine Andriću.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine predsedniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo juče prošli na kraju rada događaje u Bistražinu (Bistrazhin), Đakovici (Gjakove) ... Koloni koja je bombardovana i prošli kroz pitanja tih žrtava. Pored ove kolone o kojoj ste juče govorili, dakle, o onome što se dešavalo na putu

između Đakovice i Prizrena (Prizren), a posle u đakovačkoj bolnici i ono što smo videli ... Dakle, pored ove kolone, bombama je bila pogođena još jedna kolona albanskih izbeglica koja se, takođe, vraćala u svoje domove, u sela i koja je bila zastala da se odmori. Da li vam je poznat taj slučaj?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. To se desilo u noći između 13. i 14. maja 1999. godine na putu Prizren-Suva Reka (Suhareke), na pet kilometara od Prizrena, u mestu Koriša (Korite). Zastalo je negde oko 600 interno raseljenih Albanaca koji su se vraćali kući. Pogođeni su termovizijskim bombama koje razvijaju strahovito visoku temperaturu. Na licu mesta je poginulo 80 ljudi, od toga 30 dece. Bilo je, čak i beba i novorođenčadi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da vidimo ovu traku koja se odnosi na gađanje izbeglica u selu Koriša. To je 14. maj 1999. godine.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, ovo je bila kolona koja je zastala ... Samo momenat ovde se vide članovi Štaba ... To je sledeća, pretpostavljam ... To je sledeći prilog, to nije ovaj prilog. Malo sačekajte, molim vas. Ovo ću vam pustiti kasnije. Ovde kod ovih bombardovanih, gde se vide razbacana ljudska tela, delovi traktora i tako dalje, to je bila kolona sa ... Kolona albanskih izbeglica koja je bila zastala da se odmori, kako ste rekli. Tu nije bilo ni autobusa, ni automobila, to se videlo da su samo traktori da su samo, da su, jednostavno, vozila koja upotrebljavaju samo seljaci.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, bili su samo traktori, isključivo.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pitam se samo kuda idemo sa ovim dokazima. Prvo, optuženi postavlja sugestivna pitanja. Drugo da li je to relevantno? To je nešto o čemu smo ranije govorili. Treće, da li

je optuženi prestao da razmišlja da oni dokazi koje je Tužilaštvo već uvelo o ovom materijalu, adekvatni i dovoljni, zato što ništa od ovoga nije sporno što se tiče Tužilaštva, koje je o ovome već izvodilo dokaze.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali, gospodine Najš (Nice), to možda jeste relevantno. Ja sam upravo hteo da pitam svedoka šta može da nam kaže o izbeglicama, zašto su bežali, od čega su bežali i odakle. To je relevantno za optužnicu. Vi tvrdite da su izbeglice bežale zbog zločina koji su počinili Srbi, a optuženi tvrdi da je postojao drugi razlog zašto su izbeglice bežale. Zbog toga, po mom mišljenju, ovo jeste relevantno. To su pitanja koja gospodin Milošević treba sada da postavlja svedoku ako svedok sada ima informacije. Profesore, možete li da nam kažete nešto više o toj kolini od 600 izbeglica? Da li znate odakle su došli, pod kojim okolnostima su napustili svoje domove, ako su otišli, koji je razlog zašto su otišli?

SVEDOK ANDRIĆ: To je kolona iz suvorečkog kraja, uglavnom i oni su krenuli posle početka NATO agresije. Sklonili su se, znači, iz svojih domova i krenuli prema Albaniji. Međutim, rešili su da se vrate svojim kućama i oni su krenuli nazad, znači, iz Prizrena prema Suvoj Reci. Svratili u Korišu i tu zanoćili jer ih je uhvatila noć i sutradan su trebali da nastave put svojim kućama.

SUDIJA ROBINSON: Šta mislite kad kažete da su otišli nakon što je počela agresija NATO-a? To je potrebno da se razjasni. To je jedno od pitanja iz ovog predmeta.

SVEDOK ANDRIĆ: Početkom NATO agresije, stanovništvo Kosova i Metohije, bez obzira na nacionalnu pripadnost, je masovno napuštalo teritoriju Kosova i Metohije, znači, napuštali su je i Albanci i Srbi i svi koji su živeli na tim prostorima. To je bio razlog zbog čega su ljudi bežali i sklanjali se u krajeva koji su bili mirniji, gde su mogli mirno da žive i provedu svoj život.

SUDIJA ROBINSON: Da li imate neke konkretne informacije o ovoj koloni, o tome zašto su oni otišli ili je ovo, jednostavno, nešto što vi izjavljujete na osnovu opšteg znanja?

SVEDOK ANDRIĆ: Osim ovoga što sam ja rekao drugih saznanja nemam, bar što se tiče ove kolone.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: S obzirom na ovo pitanje koje je pokrenuo gospodin Robinson, a i s obzirom na ono što ste rekli da su oni tu bili zastali da se odmore, znači, bilo je bar nekoliko sati poznato da je to kolona koja se vraća u svoja sela i koja ... Bio je poznat njihov cilj, njihova namera. Šta mislite da li je bilo, da li je bilo komentara ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne možete da postavljate pitanja na taj način. To je sugestivno da mora da se znalo da su se vraćali u sela. O tome gospodin Najs ulaže prigovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam sugerirao njemu da su se vraćali u selo jer je on već rekao da su se vraćali u selo, nego, s obzirom da su oni čekali tu nekoliko sati i odmarali se, pretpostavljam da je moralo biti poznato i hteo sam da ga pitam da li je bilo komentara, da li je slučajno bilo to što je NATO gađao, upravo, kolone Albanaca koje su se vraćale kućama. Govorili smo juče o Bistražinu, između Đakovice i Prizrena, sada je reč o ovoj koloni iz Koriše. Dakle, da li je bilo tada iz vremena koga se sećate, iz ovog događaja, da li je bilo komentara o tome da se gađaju kolone koje se vraćaju u sela.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Nije bilo slučajno što su gađane kolone jer nije gađana jedna kolona, gađano je više kolona. Trebalo je isprazniti prostore Kosova i Metohije potpuno od Albanaca. Međutim, obzirom da se veliki broj njih vraćao svojim kućama koji

su bili interno raseljeni, to se nije uklapalo u taj scenario. Mi smo već bili ... Već duže vremena se bavili takvim licima i već na desetine hiljada smestili u svoje kuće što je govorilo da je politika zvaničnih organa Srbije suprotna od one koja je propagirana na zapadu, da se ljudi proteruju iz svojih kuća. Naprotiv, bilo je suprotno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, doktore Andriću. Molim vas da pogledate tabulator 11, odnosno pet od 11. Tu je nekoliko fotografija koje su date i na CD-u. Možda mogu i da nam ih pokažu? Ne znam da li je tehnika za to spremna, a ako oni ne mogu, ja ću zamoliti svedoka da stavi nešto od toga na grafoskop. Tu ima više fotografija ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To su, otprilike, fotografije koje su viđene na video snimku, ali mogu pokazati neke. One su priložene ovde.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulator 5.10. uvede kao dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo je sada 5.11. Evo sada ja gledam preko nekoliko ovih. Vi ste rekli da su upotrebljavane bombe koje razvijaju visoku temperaturu.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to su, takozvane, termovizijske bombe i sve kolone su gađane tim bombama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, ovde vidite, na primer, četvrtu fotografiju. Stavite nju na grafoskop pa objasnite o čemu se radi. Peta, šesta ... Jako je jasno vidljivo ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Vide se ugljenisana tela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stavite na grafoskop samo par tih fotografija, ne morate sve.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: I ovde isto na traktorskoj prikolici ugljenisana tela. To je, otprilike, to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala vam. Molim vas da se i ovaj tabulator 5.11 uvede u dokazne predmete. Maločas je, gospodine Andriću, gospodin Robinson, upravo odgovarajući na primedbu gospodina Najsa govorio o tome da li su ... Osnovno pitanje: da li su ljudi bežali zbog bombi ili su ljudi bežali što su ih isterivali naši vojnici i policajci. Pa pre nego što vam postavim pitanje, pročitacu vam samo par navoda iz ove kosovske optužnice. Nadam se da ne moram to da vam dajem da gledate jer ću vam čitati, samo kratko. Ali prethodno jedno pitanje: vi ste živeli u Prištini (Prishtine) u to vreme, je l' tako? Sad ste pominjali Prizren, pominjali Đakovicu, dakle, kretali ste se na tom terenu ... I Priština i Prizren i Đakovica i, verovatno, neka druga mesta, ali ja ne znam ... Sad nemam vremena da prelazim preko svih ovih navoda. Pročitacu vam iz tačke 63. Tačka 63 je prilično obimna. Ali, evo, na primer, tačka 63b, kaže ovako, pošto se odnosi na Prizren, a vas ću pitati da li nešto od toga znate i šta je od ovoga tačno. "Prizren", sedamnaesta strana na srpskom jeziku, tačka 63b. Prizren: "Dana 25. marta 1999. godine snage SRJ i Srbije opkolile su selo Pirane (Pirane) tenkovima i raznim vojnim vozilima. Selo je granatirano i jedan broj meštana je poginuo. Nakon toga, snage SRJ i Srbije ušle su u selo i zapalile kuće kosovskih Albanaca. Posle napada preostali meštani su napustili Ö

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci vas mole da čitate sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, čitacu sporije, a i preskakaću jer je ovo prilično dugo ... Samo karakteristične delove. "Neki kosovski Albanci koji su bežali prema mestu Srbici (Skenderaj), ubijeni su ili ranjeni snajperima. Snage SRJ i Srbije su, zatim, počele ofanzivu u okolini Srbice i granatirali sela Donje Retimlje (Reti e Ulet), Randubrava (Randobrave). Seljani, kosovski Albanci, isterani su iz svojih domova i poslani na albansku granicu". Obratite pažnju na datum, kaže: "Od 28. marta 1999. godine u samom gradu

Prizrenu, snage SRJ i Srbije su išle od kuće do kuće naređujući stanovnicima, kosovskim Albancima, da odu. Bili su prisiljeni da se priključe konvojima vozila i ljudi koji su išli pešice do albanske granice. Putem su snage SRJ i Srbije tukle i ubijale muškarce, kosovske Albance, izdvajale iz konvoja kosovske Albanke i te žene seksualno zlostavljali. Na granici su snage SRJ i Srbije oduzimale sva lična dokumenta". Molim vas, evo to sam vam pročitao. Šta vi o tome znate? Bili ste u Prizrenu, bili ste u Prištini, bili ste u Đakovici i tako dalje. Ja ne mogu sve ovo da vam čitam. Nadam se da ste obratili pažnju na sve detalje koje sam vam pročitao. Šta vi o tome znate?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam u tom vremenu od 1. aprila 1999. godine, pa negde do 15. aprila, veoma često boravio na tom terenu. Ja sam sa svojim ekipama, upravo, pratio te kolone koje su napuštale Kosovo i Metohiju prema Albaniji, prema Vrbnici. Odgovorno tvrdim da ni jednoga dana, nikada, nisam video ni jednog pripadnika, bilo Ministarstva unutrašnjih poslova, bilo Vojske Jugoslavije koji je i jednim svojim potezom načinio nešto što nije smelo da se učini. Naprotiv, oni su, čak, pomagali tim ljudima koji su bili u kolonama, zajedno sa nama. To o seksualnom zlostavljanju, mislim da je to potpuno čista izmišljotina, da o tome, zaista, nema, da o tome ne treba trošiti reči, ni govoriti. Što se tiče cepanja dokumenata, ja sam bio na granici sigurno jedno pet dana, u tome delu. Ja to, zaista, nisam video. Međutim, čuo sam da su postojali takvi slučajevi. Da su pojedinci koji su kontrolisali te ljude koji su napuštali teritoriju Kosova i Metohije, radili to. Međutim, lično mislim da su oni, prvo nisu imali to naređenje, međutim, radili su, verovatno, iz predostržnosti da ta dokumenta ne bi bila zloupotrebljena za upadanje terorista na teritoriju Kosova i Metohije. A osim toga, mogli su da pocepaju sve dokumente, ali postoji centralni kompjuter, znači, centralni kompjuter, na nivou države Srbije, u kome su upisani svi građani Republike Srbije. Prema tome, svaki građanin Republike Srbije, bez obzira da li je ostao bez dokumenata, mogao je taj dokument da dobije kad god hoće. To cepanje dokumenata, iako je bilo pojedinačno, nije značilo, apsolutno, brisanje tog čoveka sa te teri-

torije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, doktore Andriću, ali ovde se kaže da su isterani. Ja sam vam to lepo pročitao, isterani iz svojih domova i poslani na albansku granicu. Je li neko isterivao Albance iz domova i slao ih na albansku granicu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam sa tim ljudima razgovarao. U tim kolonama su bile žene, deca, starci. Odgovorno tvrdim, niko od tih sa kojima sam ja razgovarao, a ja sam razgovarao sa mnogo njih, nije mi dao takav podatak. Svi su govorili da beže od NATO bombi, da žele da se sklone u mirne krajeve tamo gde nema bombardovanja i gde mogu mirno da žive.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne bih mnogo zadržavao, a ipak moram da pređem preko nekoliko ovih citata i koncentrišem se samo na ono gde ste vi sigurno i prilično dugo boravili, za to vreme. Evo, pod "G" u istoj tački, samo jedan list kad okrenete, gospodo, kaže ovako: "Priština: Počev od 24. marta 1999. godine ili približno od tog datuma, pa sve do kraja maja 1999. godine", jeste li vi od 24. marta do kraja maja 1999. godine živeli u Prištini?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, to je vreme kad ste vi sve vreme tamo osim što putujete, naravno, po Kosovu. Kaže ovako: "Srpska policija je obilazila kuće kosovskih Albanaca u gradu Priština i prisiljavala stanare na odlazak. U toku ovih prisilnih proterivanja jedan broj ljudi je ubijen. Mnogi od onih koji su isterani iz svojih domova otišli su direktno na železničku stanicu, dok su drugi potražili sklonište u obližnjim naseljima. Stotine etničkih Albanaca koje je na svakoj raskrsnici usmeravala srpska policija, okupili su se na železničkoj stanici, a zatim su se posle dugog čekanja, bez hrane i vode, ukrcali u pretrpane vozove ili autobuse. Oni koji su ukrcani u vozove stigli su do sela Đeneral Janković (Hani i Elezit), u blizini makedonske granice. Za vreme putovanja vozom mnogim ljudima

su oduzeta lična dokumenta. Kada su sišli iz voza snage SRJ i Srbije su kosovskim Albancima rekly da do Makedonije pešače hodajući prugom, pošto je okolni prostor miniran. Oni koji su pokušali da se sakriju u Prištini na kraju su isterani na sličan način. Tokom ovih prisilnih proterivanja jedan broj ljudi je ubijen, a nekoliko žena seksualno zlostavljano". Pa onda, pod "G" ima i: "U istom periodu snage Srbije ulazile su u sela opštine Priština gde su pretukle i ubile mnoge kosovske Albance, otele im novac" i tako dalje i tako dalje. Šta znate o tome, doktore Andriću?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U to vreme sam ja bio povremeno u Prištini, znači, jedno ... Bio sam na terenu, ali u toku dana sam po nekoliko sati provodio i u Prištini. Ja za te podatke znam samo sa televizije. Odgovorno tvrdim da to nije radila srpska policija. Možda je bilo slučajeva i ne sporim da je bilo slučajeva pojedinaca koji su to radili ali Ö

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvinite, šta znači to "to"?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Koji su možda prisiljavali nekoga da napusti svoju kuću. Ali to nisu bili policajci, to su bili kriminalci koji su to radili. Rat je bio i oni su, možda, mislili da time čine dobro svojoj zemlji i svom narodu, što apsolutno nije tačno. Međutim, oni su svi procesuirani, neki su, čak i osuđeni. Zvanično to policija nije nikada radila. Policija je štitila taj narod i tačno je usmeravala ga, čak ubeđivala ga da se vraćaju, ali nikome nisu mogli da zabrane da napusti teritoriju Kosova i Metohije ako kaže da beži jer traži sigurnost za svoju porodicu od NATO agresije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte Đakovicu, vi ste bili i u Đakovici. Pod "H": "Oni koji su išli pešice ... Poslati iz grada Đakovice, direktno su usmeravani na jedan od nekoliko graničnih prelaza. Oni koji su putovali motornim vozilima usmeravani su tako da pre granice i prelaska u Republiku Albaniju, skrenu prema gradu Prizrenu". I onda kaže, počev od 24. marta ili približno od tog datuma, pa sve do 11. maja, snage SRJ i Srbije počele su da prisiljavaju

stanovnike grada Đakovice na odlazak". Molim vas, da li imate ikakve podatke o tome kako su snage SRJ i Srbije prisiljavale nekog Albanca da ide iz svoje kuće?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ni jedan jedini podatak. Ja sam bio tamo na terenu više dana, pratio sam tu kolonu koja je napuštala tu teritoriju Kosova i Metohije. Bili su to, uglavnom, seljaci iz Metohije, usput ih, znači, zbrinjavali u svakom pogledu. Ni jedan jedini podatak ni od jednog Albanca nisam dobio u tom smislu. Nemam razloga da im ne verujem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pogledajte tačku Ö

SUDIJA ROBINSON: Profesore, ovo se odnosi na Đakovicu od 24. marta do 11. maja. Recite nam gde ste se vi tada nalazili budući da me interesuje na osnovu čega tako autoritativno govorite o ovome što ste sada rekli?

SVEDOK ANDRIĆ: Gospodine sudija Robinson, ja sam od 24. bio na terenu. Nisam odmah bio na terenu i pratio te kolone. Te kolone su počele da se stvaraju negde oko 1. aprila i ja sam od 1. aprila, intenzivno do 6. aprila, svakoga dana bio na teritoriji Đeneral Jankovića i na teritoriji Vrbnice. Ti ljudi iz Đakovice nisu mogli odmah da dođu na prelaz "Vrbnica". Znači, ja te ljude nisam video u Đakovici, ali sam video te ljude iz svih krajeva Metohije koji su došli na granicu prema izlasku iz Albanije, znači, na granični prelaz "Vrbnicu" i tamo sam sa njima razgovarao, pomagao im, lečio ih sa svojim ekipama, hranio onoliko koliko smo imali hrane, deci nosio pelene i ono što je moglo da se pruži.

SUDIJA ROBINSON: Ranije ste nam rekli da ono što se navodi u paragrafu "G" optužnice, da ta dela nije počinila srpska policija već da su to počinili kriminalci. Rekli ste nam da ste vi tada bili u Prištini, 24. marta 1999. godine.

SVEDOK ANDRIĆ: Bio sam u Prištini 24. marta 1999. godine.

SUDIJA ROBINSON: Koja je udaljenost između Prištine i Đakovice?

SVEDOK ANDRIĆ: Udaljenost između Prištine i Đakovice preko Prizrena je 111 kilometara, a bližim putem negde oko 80 kilometara, nisam siguran. Znači, putem preko Kline (Kline).

SUDIJA ROBINSON: Vremenski period koji se odnosi na Prištinu i na Đakovicu je, maltene, isti tako da mi nije jasno otkuda vama informacije o svim tim događajima?

SVEDOK ANDRIĆ: Uvaženi gospodine sudija Najs, pardon, Robinson, ja sam bio na terenu, razgovarao sam sa puno ljudi i ja sam te podatke dobio, znači, od puno ljudi koji su mi govorili, a znao sam pouzdano pošto sam bio član Privremenog pokrajinskog veća, da, jednostavno, to nije stav, znači, to nije politika koju smo mi zagovarali i to je prosto nemoguće. Neko je mogao da počini takvo delo, pojedinačno, ali on nije imao naređanje svoje komande, svoga pretpostavljenog. Naša politika je bila sasvim druga. Naša politika je bila od prvoga dana da idemo, da pratimo te ljude, da vraćamo te kolone koliko možemo, a one koji ne žele da se vrate, da im pomognemo.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da razjasnimo. Pošto je gospodinu Robinsonu nejasno, vi ste ... Da li ste bili u Prištini, da li ste bili u Đakovici, u Prizrenu, u Đeneral Jankoviću i tako dalje. On ne razume naš ... Kod nas se kaže "na terenu", "bio na terenu", to znači "putovao", gospodine Robinson. Kad kaže gospodin Andrić da je bio na terenu, to znači "on je putovao", u Prištini je stanovao, putovao u Đakovicu, putovao Ö

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, na gospodinu Andriću je da to objasni, ali, verovali ili ne, pitanja koja sam ja postavio i

odgovore koje sam dobio, idu vašim tezama u prilog. Nastavite jer pokušavamo da, ipak, završimo do kraja ove sednice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja kažem, kad neko ide na službeni put, često kaže "idem na teren", što nije uobičajeno u drugim jezicima tako da je on bio ... da li ste vi bili i u Prištini i u Đakovici i u Prizrenu i u Đeneral Jankoviću i u drugim mestima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, uglavnom svakodnevno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U celom tom razdroblju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Do kraja rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pogledajte, molim vas, sledeću tačku. Ova koju sam vam citirao, to je pod 2 i to je tačka "H", kaže: "U mestima Meja (Meja), Korenica (Korenice), veliki, ali još uvek neutvrđeni broj kosovskih Albanaca, civila muškog polal izdvojen je iz mase seljana koji su bežali, odveden i pogubljen." Je l' to ovo mesto Meja koje su NATO bombe pogodile.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi bili upoznati s tim događajima u Meji?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. To sada prvi put čujem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. Ja govorim bili ste upoznati sa onim što se onda događalo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: 14. aprila da i bio sam na licu mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro da li je moguće da se na bilo kakav način iz podataka koje vi imate tvrdi kako su te ljude ubili vojnici ili policajci iz Srbije i Jugoslavije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su ti ljudi stradali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Oni ... Ti ljudi 14. aprila su stradali u

jednoj seriji napada NATO avijacije na kolonu koja se kretala. Znači, ta serija je trajala skoro dva sata. To nije bio jedan napad, to je bio napad u više navrata, na dužoj teritoriji, ne na rastojanju od kilometar, nego, možda, na rastojanju od 30 kilometara ili više.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da požurimo. Da li su sva lica koja su napuštala svoje domove, odlazila van zemlje ili su neka bila privremeno raseljena unutar pokrajine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, nisu sva lica koja su napuštala svoje domove, odlazila iz pokrajine. Jedan veliki broj njih je bio privremeno, interno raseljen po teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste se vi s obzirom na vaše zaduženje, pogledali smo ona dokumenta u Štabu, da li ste se vi za vreme cele NATO agresije, sve vreme bavili tim licima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Od 1. aprila, znači, kada smo počeli da svojim mobilnim lekarskim ekipama pratimo i pomažemo kolone koje su se pojavile, kasnije interno raseljenim licima, pa do kraja rata, mi smo svakodnevno i upravo samo to radili. Znači, bavili smo se privremeno raseljenim licima i pomagali im u svakom pogledu, znači, zbrinjavali ih i što se tiče hrane i što se tiče zdravstvene zaštite i što se tiče bezbednosti i svega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ukratko, ukratko, dakle, pružali im pomoć.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pružali im pomoć, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste to radili sporadično ili svakodnevno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To smo radili svakodnevno sa više ekipa i na skoro, ne na skoro, nego bukvalno na čitavoj teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, možete li da navedete, ne

mogu sad da vas pitam za celu teritoriju, ali navedite neke primere te vrste.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Mislim da je najdrastičniji primer, u stvari, najočitiji primer područje opštine Podujevo (Podujeve), selo Šajkovac (Shajkofc), Svetlje (Sveqel) jer sam negde sredinom aprila saznao da se negde u rejonu Batlavskog jezera (Liqeni i Batllaves), sela Batlava (Batlave), nalazi nekoliko desetina hiljada interno raseljenih lica kojim treba pomoć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jeste otišli tamo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odmah, istoga trenutka. Po saznanju sam sa Selimom Guđufijem (Selim Gugjufi) i Faikom Jašarijem (Faik Jashari), članovima Privremenog pokrajinskog izvršnog veća, otišao na lice mesta, snimio situaciju i odmah smo krenuli u akciju pomoći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U čemu se sastojala ta pomoć?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa najpre je trebalo te izgladnele ljude nahraniti, zatim im obezbediti smeštaj, obezbediti im zdravstvenu zaštitu, obezbediti im sigurnost. To smo mi vrlo brzo uspeli da uradimo i te ljude smo ... To stanovništvo smo do kraja rata, znači, u tom pogledu, pratili i pomagali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da pustite ovaj prilog, tabulator 5.12. On je već počeo ovde. Videli ste na početku da je malo počeo taj tabulator 5.12. Ko je čovek koji se vidi na slici, koju smo videli na početku tog priloga? Ovaj se tabulator odnosi upravo na Ö

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je taj čovek?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To je Selim Guđufi, član Privremenog pokrajinskog veća, inače, Albanac.

(Video snimak)

Selim Gudufi: Naš cilj je da stabilizujemo situaciju svuda u opštini i šire kako bi mogao da se nastavi normalan život i kako biste prvenstveno mogli da pomognete svojim porodicama, ali i drugima. Mi u dogovoru sa državnim organima možemo da vam garantujemo da u ovim selima koja ću da vam pročitam, da su vaši životi bezbedni i da vas niko neće dirati ili uznemiravati. Danas i sutra sa ovom vašom grupom, kada se stabilizujete u vašim mestima ... Mi ćemo da dođemo da završimo registraciju svake porodice, da bismo znali tačno da li su svi u svojim porodicama ili, ako nisu, da vidimo gde su. Hoću da kažem da treba da sarađujete s nama i mi ćemo sarađivati sa vama. Ako ima nekog nerazumevanja ili nekog nesporazuma, molim vas kažite nam, nemojte da nas dovodite u lošu situaciju. Mi smo ovde došli s dobrim namerama i da vam pomognemo. Imamo saglasnost najviših republičkih organa, pokrajinskih i opštinskih, zbog toga treba da sarađujete s nama. Sve probleme i muke koje imate treba da podelite s nama, a mi ćemo, onda, pokušati zajedno da ih rešimo. Postoje i mnogi drugi slučajevi, moramo da razgovaramo i sa drugim grupama ljudi, ali želim da kažem da u ova sela čiji spisak imam pred sobom, da vi možete slobodno da odete kako sam vam kazao. A ona sela koja neću da pročitam, u jednom kratkom vremenskom roku biće oslobođena jer ima policije i vojske. Oni vas ne poznaju i može da dođe do neželjenih posledica. Ta sela, evo su na primer Mirovac (Mirefc), Balovac (Ballofc), Glavnik (Gllavnik), Dumoš (Dumosh), Radujevac (Radujevc), Balovac (Ballofc), Batlava, Šakovica, Lug (Lluge). Od danas, svi možete da se vratite u ova sela jer su se snage povukle iz ovih sela. Trnava (Trnave), Belo Polje (Bellopoje). Govorim o mestima gde ima jako puno ljudi.

Izbeglica I: Ja sam iz Dubovice i idem u Glavnik.

Selim Gudufi: Tamo vam država garantuje bezbednost.

Izbeglica I: To smo čuli i idemo da vidimo. Proverićemo, ne znamo šta se dešava

Neidentifikovana osoba: U selu Šakovac i selu Svetlije. A ekipe ima i ... Dispanzer, ovde, u Šakovici je počeo da radi ...

Selim Guđufi: ... oko ova dva sela. On je jedini odgovoran čovek od vlasti u pokrajini koji obezbeđuje sve ambulante koje će raditi i u Svetlije i u Šakovici. Svi seljaci imaju mogućnosti da se kontrolišu, da dobiju lekove i da se leče. Još jednu stvar bih te molio. Jedan veliki broj ovih seljaka nemaju šta da jedu. Iscrpljene su rezerve hrane. Da li postoji mogućnost, molim te, preko tvog Štaba da se za ove ljude nešto obezbedi, neka humanitarna pomoć u količini, kolike su objektivne mogućnosti.

Neidentifikovana osoba: Postoji, ali danas verovatno ne Ö

Selim Guđufi: Ne mislim na danas, nego na sutra.

Neidentifikovana osoba: Sutra sigurno.

Novinar: Policija i vojska vam garantuju bezbednost u ovim selima u opštini Podujevo. Da li ćete da se vratite u svoju kuću?

Izbeglica II: Mislimo da hoćemo.

Novinar: A ostali? Da li imate gde da idete?

Izbeglica III: Ovde nema mesta. Sve je puno. Dugo smo bili van kuće. Oдавde nemamo gde. Ne brinemo se za nas već za decu.

Izbeglica IV: Sutra će dispanzer da počne sa radom. Sačekaćemo i videti. Biće i hrane .. Videćemo. Treba nam nešto za jelo ...

Izbeglica V: Proveli smo skoro meseca dana u planinama i više ne možemo ...

Izbeglica VI: Doovde smo došli pešačeci od Prištine preko Podujeva. Možda smo mogli da se prevezemo autobusima, ali smo bili pri-

morano sve vreme da hodamo. Jednostavno, ne znamo ...

Izbeglica VII: *Bio sam u dva rata. Ovo je drugi i ne znam kakav je ovo rat? O čemu pričamo? Ne smemo da se vratimo. Ko može da nas spasi bombardovanja i borbi? Uplašeni smo za decu i zato smo ovde. Stari su već kroz ovo prošli, ali se brinemo zbog dece. To je sve što imam da kažem.*

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koliko još traje ova traka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kasetu obuhvata više događaja. 40. minuta. Objasniće vam gospodine Andrić.

SUDIJA ROBINSON: 40 minuta? Ako će da traje 40 minuta, onda to neću da dozvolim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Skraćena je mnogo, upravo zbog toga. Pogledajte ovde, Niš, Podujevo. Oni se kreću ka severu, znači ka unutrašnjosti, a ne prema granici.

Novinar: *Zašto ste napustili svoje kuće?*

Izbeglica VIII: *Rat je, morali smo da odemo.*

Novinar: *Sad se vraćate svojim kućama?*

Izbeglica VIII: *Da.*

Novinar: *Da li ste zadovoljni što se vraćate kući?*

Izbeglica VIII: *Naravno da smo zadovoljni.*

Novinar: *Da li se plašite bombardovanja?*

Izbeglica VIII: *Bombardovanja da. Deca su se užasno uplašila.*

Selim Guđufi: *Mi smo ovde po nalogu Izvršnog veća da bismo vam podelili hranu, dakle, da bismo vam podelili sve ono što vam je najpotrebnije kako bismo pomogli ljudima. Mi smo ovde da razgovoraramo o ovim problemima i nadamo se da će oni uskoro biti rešeni. Morate imati na umu da je glavni uzrok svega ovoga bombardovanje NATO-a, Srbije i Kosova, bez obzira o kome govorimo, da li govorimo o deci, o starijima ili o ženama. Pretpostavljam da se slažete s tim?*

Izbeglica IX: *Da, naravno.*

Novinar: *Hteo sam da pitam, sve ovo što su nam članovi Izvršnog veća rekli, kako vi na to gledate i kako to komentarišete?*

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je dovoljno skraćeno, možemo, da idemo

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Izvinjavam se, časni Sude, ali ja ću u jednom trenutku da zatražim da se ovaj snimak pusti od početka do kraja. Imam razloga zašto to tražim.

SUDIJA ROBINSON: A koji je vaš razlog za to?

TUŽILAC NAJS: To ću da vam objasnim tokom unakrsnog ispitivanja, ali mislim da snimak treba da se pusti od početka do kraja.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da to treba sad da objasnite jer mislim da ono što smo videli dovoljno ilustruje tezu. Recite nam, gospodine Miloševiću, koliko vremena još treba da bi se u potpunosti video snimak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možemo da prekinemo. Ja sam dao širu traku da bi svako mogaoda je koristi. Možemo ovo i da prekinemo i da idemo na sledeća pitanja, da bismo štedeli vreme. Sami ste rekli, dovoljno je da se ilustruje kako je atmosfera izgledala i šta je bilo.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak jedan. Gospodine Najs, naravno vi imate pravo da unakrsno ispitujete svedoka. Vi mislite da postoji određeni materijal na ovom video snimku na osnovu koga želite da unakrsno ispitujete?

TUŽILAC NAJS: Da. Mislim da bi bilo bolje da se sve pusti, ali, u svakom slučaju, da stignemo barem do polovine strane 8.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Dakle do polovine strane 8. Molim da se pusti video snimak.

(Video snimak)

Novinarka: *Recite mi da li ste se vi uplašili od bombardovanja...*

Izbeglica X: *Pa kako da se ne plašim? Da li sam Albanac ili Makedonac ili Amerikanac ili Srbin ... Svaki se plaši. I Amerikanci se plaše.*

Novinarka: *A od čega ste se uplašili?*

Izbeglica X: *Da naiđe neka bomba u moju zgradu ... Ja imam tu petnestoro od porodica*

Novinarka: *A recite mi da li ste imali problema sa policijom?*

Izbeglica X: *Nikada nisam imao. Nikada, nikada, ne, ne. Imamo lične karte i proverite. Ja sam rođen odavde, moj deda i pradedu imaju*

kuću u centru grada Podujeva. Nikada nismo imali problema i nikada nismo imali ...

Novinarka: Recite mi, kako ste se odlučili da se vratite?

Izbeglica X: Mi smo se odlučili ovako ... Jučer, kad je bilo ono ... Znaš ... Uvek se plašimo kad pucaju tamo ... A da pucaju, nisu bili u blizina, ali otišli smo u pravac prema Prištini. Danas ujutro krenula je velika kolona ...

Novinarka: Ko je pucao?

Izbeglica X: Ja ne znam. Da li je pucala policija, da li je pucala vojska, da li je pucao neko drugi, razumete. Krenula je jedna velika kolona, možda je bilo 150.000 ljudi, možda 100, možda 50, ja nisam mogao da prebrojim, ali velika kolona i mi smo u tu kolonu saterani. Kad smo došli u Prištinu, policija nas je zaustavila ... Podujevački kraj, koji imaju stalno mesto prebivališta u Podujevu i okolno sela, da idete pravo za Podujevo. I oni su nas pratili na 200 metara do izlaza, soko-ro do Devet Jugovića (Nente Jugoviq). Mi smo došli u Podujevo ... Onda je izašao jedan u civilu, kaže: "Gde idete ovako?" Kažem: "Ovako." Posle on razgovara, ne znam s kim razgovara i kaže: "Idite pravo prema Šajkovcu ..."

Novinarka: Evo, vidimo, tu su državni organi znači državni organi su vam obezbedili da se vratite svojim kućama.

Izbeglica X: Znam, znam, videli smo i moramo da se vratimo. Moramo da se vratimo.

Novinarka: A možemo li odavde sa ovog mesta da poručimo NATO zlikovcima kao što ste i samo svedoci bombe ne biraju nacije.

Izbeglica X: Ne biraju nijednu naciju, ni Albance, ni Srbe ni Crnogorce, ni Rome, nikoga.

Novinarka: Pa šta ćemo poručiti NATO zlikovcima?

Izbeglica X: Pa mi ćemo im poručiti da se srede i ja sam za to da se svi Albanci ... Da se reši ova kosovska kriza na miran način za svakoga, ne samo za Srbina i za Albanca, za mene nego ... Kad moj komšija ne živi kako treba ili plaši se da živi, sa mnom, na primer.

Novinarka: Hoćemo li reći NATO zlikovcima da odu odavde?

Izbeglica X: A to su drugi organi da kažu, mi nismo...

Novinarka: Mi kao obični ljudi.

Izbeglica X: Kao obični ljudi ja bih da se ovo reši na miran način, da svako ko ima dobru dušu i dobro mišljenje za svakog naroda.

Novinarka: A ne ...

Izbeglica X: A ne da bude bombardovanje, nisam za to, a i većina moje braće koji su ovde nisu za to ... Šta ... Kome ide u dobit to bombardovanje, kome? Nikom. Da ginu ljudi bez veze.

Novinarka: Želimo vam srećan povratak kućama i vaše ime i prezime?

Izbeglica X: Redžep Fusa (Rexhep Fusa), iz Podujeva, Ulica JNA, stan broj 1.

Novinarka: Svako dobro.

Novinar: Odakle ste? Da li želite da se vratite svojim kućama?

Izbeglica XI: Da.

Novinar: Dakle država vam je omogućila da se vratite svojim kuća-

ma?

Izbeglica XI: *Da. Vratićemo se da radimo, da živimo, šta da kažem?*

Novinar: ... (nerazumljivo) ...

Izbeglica XII: *Vidite, Jugoslavija i NATO ratuju, a Albanci plaćaju ceh. Vidite kakva je katastrofa među ljudima, deca i starci pate. Ništa nismo jeli već dva dana. Ništa. Tri nedelje smo bili u šumama. Imali tu komentara?*

Novinar: Čija je to greška?

Izbeglica XII: *Ja nisam stručnjak. Ne znam koga treba da krivimo.*

Novinar: *Da li mislite da je mnogo onih koji pate, dece, da je mnogo mrtvih?*

Izbeglica XII: *Ja ne znam, tri nedelje smo u šumi ...*

Novinar: *Srbi i Albanci zajedno pate.*

Izbeglica XII: *Evo vidite ... Ja vam iskreno kažem, proveli smo tri nedelje u šumi i nije bilo šanse da čujemo šta se događa, ni radio ni novine. Žao mi je što su ljudi ubijeni na nekom drugom mestu, ljudi koji su nevini, ali govorim za sebe i o onome šta ovde vidim i vi to vidite. Sve što ovde možemo da vidimo ove kuće, ovu decu, ovu gužvu ... Nemam komentara, šta još mogu da kažem?*

Selim Gudufo: *Vidite, mi smo jedan deo humanitarne pomoći, koji vidite da se istovaruje, obezbedili za građane opštine Podujeva. Ovakvu pomoć ćemo obezbediti svakog dana sve više i više. Ovo je u koordinaciji sa organima vlasti Srbije i Privremenog izvršnog veća Kosova i Metohije. Mi smo imali priliku, malopre, da razgovaramo i sa građanima koji primaju ovu humanitarnu pomoć. Ovo nije samo danas jer mi to kontinuirano radimo od 19. ovog meseca i mogu da*

vam slobodno kažem da su jako zadovoljni i zahvalni organima vlasti i da su nam rekli da će se angažovati na ostvarivanju svih zadataka koji pred njima postavljaju organi vlasti. Spremni su da sarađuju do maksimuma i zadovoljni onim što je učinjeno do sada na njihovom povratku u svojim selima i kućama u gradu. Ja bih želio da kažem da ova pomoć, koju vidite ovde, je raznovrsna. Od prehrambenih artikala koji su potrebni u ovom trenutku građanima pa i do higijenskih potrepština. Najviše ima pirinča, ima šećera, ima brašna, ima testenine, ima i drugih prehrambenih artikala i u ovom trenutku će dobro doći građanima. I radimo na tome da i u gradu otvorimo jedan broj pekara. Jedna već radi i proizvodi dnevno 2-3.000 komada hleba i na određeni način i u ovako složenoj situaciji, obezbedićemo uslove, minimalne uslove za zadovoljavanje potreba na području opštine Podujeva.

Izbeglica XIII: Tu treba tako da se nastavi, da se obezbedi narod i tako jer jako su umorni od ovog što su se transferirali ... Što su napravili celu i tako. Umorni su i tako.

Novinar: Sad ste se vratili svojim kućama i ovo je prva pomoć ...

Izbeglica XIII: Ima jedan mali broj od straha, još uvek ima strah, nije se vratio od straha, ali većina su se vratili. Ja mislim da uskoro, ako čuju da ovako se smirilo, da će se vratiti, brzo će se vratiti, nema ... Dobio sam potvrdu da mogu se slobodno kretati po gradu i videćemo. Šta će da bude dalje, ne znam. Ali, uglavnom je dobro, za sada je dobro.

Novinar: Kako se vi zovete?

Izbeglica XIII: Sabri Beriša (Sabri Berisha)

Novinar: Iz Podujeva ste?

Izbeglica XIII: Iz Podujeva, da. Vulkanizer sam, radnja mi je izgorena, ali ... Daće Bog, pa će napravimo još bolji i noviji, tako. Neće, ja

mislim od sad na dalje da ne bude problema, a šta je bilo videćemo. To se videlo ...

Novinar: *Hvala.*

Izbeglica XIII: *Molim.*

(Kraj video snimka)

SUDIJA KVON: Molim da se zaustavi traka. Da li je ovo sledeći segment?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne znam, pravo da vam kažem, nisam pratio. Ja sam mislio da će oni da stanu kada bude završen ovaj segment na kom je insistirao gospodin Najš da se završi. Ja nemam ništa protiv da se pusti sve.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najš, da li sada treba da se zaustavimo?

TUŽILAC NAJS: Da, zadovoljan sam ako se ovde zaustavimo.

SUDIJA ROBINSON: U redu, ovde ćemo da zaustavimo traku. To je onda dokazni predmet, tabulator 5.12.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulatori 5.11 i 5.12 uvrste u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo kratko, molim vas, doktore Andriću, vi ovde komunicirate sa ovim građanima zajedno sa nekoliko svojih kolega. Kad kažem kolega, mislim kolega u smislu činjenice da su oni, takođe, članovi Privremenog izvršnog veća pokrajine. Je li to tačno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su ti ljudi? Oni najčešće govore na albanskom, ali malo govore i na srpskom. Ko su ti ljudi koji se najčešće obraćaju albanskim građanima, s kojima komuniciraju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To su bila tri člana Pokrjinskog izvršnog veća, Albanca, Selim Guđufi, Faik Jašari i Ćerim Ismaili. Usput da napomenem samo da je taj Ćerim Ismaili ubijen nakon završetka rata kada se vratio u svoje selo, zbog toga što je bio član Privremenog izvršnog veća. Oni su, inače, njih dvojica, Selim Guđufi i Faik Jašari, bili i članovi pokrajinskog Štaba za humanitarna pitanja, čiji sam ja bio predsednik i oni su stalno sa mnom bili na terenu i pomagali ljudima u onome što smo mi radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kažete za ovog Ismailija Ö

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, molim da se prvo utvrdi koje snimio ovaj materijal i kako je montiran. Isto tako me interesuje ko su novinari koji su postavljali pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Kvon (Kwon), ovo je, može se reći, jedan delić materijala koji je mogao da se prikupi o aktivnostima i događajima na Kosovu i to je snimljeno u ono vreme. O tome ko je tačno u pitanju, pretpostavljam da može da odgovori svedok. Molim vas, doktore Andriću, šta znate o tome ko je snimio ovaj materijal?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ovo je montiran materijal od više snimaka, od nekoliko dana, verovatno i snimale su dve televizije. U stvari, jedna televizija, kameraman koji je išao sa mnom po terenu. Uvek kad sam ja bio na terenu, ja sam vodio kamermana i slikao to što smo mi radili. Znači, bio je novinar "S" televizije i kameraman Goran Danilović koji je išao sa mnom i snimao te priloge. Inače, materijal je snimljen u periodu druge polovine aprila meseca 1999. godine.

SUDIJA KVON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Videli smo u jednom trenutku putokaz koji pokazuje pravac "Niš", pravac u kojem se kreće kolona. Da li to znači da se vidi da se kolona kreće suprotno od smera albanske ili makedonske granice.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je severni deo Kosova. Ide se, znači, gore u ova sela oko Podujeva i severno od Podujeva, prema administrativnoj granici, prema centralnoj Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se vi pojavljujete, na ovom snimku. Imam u transkriptu kaže "jer počinje da radi ambulanta ovde u Šajkovcu i u selu Svetlje". Nije dovoljno jasno da li se radi o dve ambulante ili o jednoj ambulanti jer "ambulanta" se kaže u jed-nini, a onda se pominju dva sela.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Radilo se o dve ambulante, u selu Svetlje i u selu Šajkovac, istoga dana smo otvorili čak i ambulantu u Glogovcu (Glogovc). Te ambulante su otvorene 29. aprila 1999. godine i one su radile dokraja rata, znači, svakodnevno pružale zdravstvenu pomoć svima kojima je bila potrebna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to kaže ovde. Kao što vidim, Selim Guđufi: "Svi seljaci imaju mogućnost da se kontrolišu, dobiju lekove i da se leče.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, imali su besplatne preglede i svu zdravstvenu zaštitu, kompletnu, besplatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li dobijali lekove besplatno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Na licu mesta su dobijali odmah i lekove koji su im bili potrebni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidim da vi ovde obećavate da ćete sutra dovesti kamione sa hranom pošto vam Guđufi kaže da ovi ljudi su izgladneli. Jeste li vi sutra doterali te kamione s hranom ili niste?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da i svakodnevno do kraja rata mi

smo potpuno opskrbili to stanovništvo sa potrebnim prehrambenim proizvodima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi bili tamo gde onaj čovek kaže: "Od koga da se čuvaš. Bombardovanje ovde, bombardovanje tamo, žao nam je dece, mi smo proživeli svoj život." Hoće da kaže bombarduje se svuda. Jeste li bili tu prisutni kad on to kaže?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesam, bio sam tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se ne vidi na transkriptu ko govori, ali mislim da je reč o Guđufiju kada kaže da su im doneli pomoć i da im tu pomoć dele. U svakom slučaju, ovo je samo jedna ilustracija onoga, koliko ja shvatam, šta ste vi radili i odnosi se na ovu lokaciju. Ja nisam dobro zapamtio, ali u mojim podacima stoji da je tu bilo koncentrisano oko 40.000 Albanaca, tu gde ste vi u tom trenutku koncentrisali bili pomoć.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, u jednom trenutku ih je bilo oko 40.000. Mi smo te ljude razemestili po njihovim selima. Bilo je, sećam se dobro, 16 sela u koje smo mogli da ih razmestimo i mi smo ih razmestili i oni su nastavili normalno da žive u svojim selima do kraja rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite mi, pošto je interno raseljenim licima deljena hrana, pružana pomoć i tako dalje, imate li neke, neke podatke o tome, o toj pomoći koja je pružena?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, svakodnevno je deljena pomoć. Daću dva primera: 3.maja 1999. godine u rejonu Vučitrna (Vushtrri) je bilo nekoliko hiljada interno raseljenih lica albanske nacionalnosti koje smo mi odmah zbrinuli i odmah prvoga dana, u prvom, znači, tom kontaktu sa njima, dali 15.000 kilograma hrane, smestili ih u susedna sela, Kičić (Kciq), Smrekovnicu (Smrekonice) Ö

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da bismo ubrzali, molim vas, da bismo ubrzali, u tabulatoru 12, u tabulatoru 12, gospodo,

imate ovde jedan tabelarni pregled distribuirane robe preko pokrajinskog štaba, upravo ovog Štaba o kome govori svedok ... Dakle, molim vas, samo kratko ovo komentarišite ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Mi smo u periodu od 19. aprila 1999. godine do 31. maja 1999. godine na tom delu, znači, podelili preko 300.000 kilograma hrane i 66.000 kilograma materijala za ličnu higijenu. Napominjem da je to samo deo hrane i materijala koji smo mi distribuirali preko našeg Štaba za humanitarna pitanja. Ovde nije uračunato ono što je distribuirano preko jugoslovenskog Crvenog krsta i, kasnije, preko Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross).

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ova hrana je deljena interno raseljenim Albancima. Nije stvar u tome da li su Srbi i Albanci dobro činili time što su delili hranu tim ljudima. Pitanje je kako je došlo do toga da ti ljudi uopšte budu raseljeni. Koji je bio uzrok njihovog raseljavanja? To je ono čime treba da se bavite. To što su se prema njima lepo ponašali i činili dobra dela dok su bili raseljeni, nije toliko bitno. Oko toga se ništa ne okreće. Pitanje je kako je došlo do toga da oni budu raseljeni. U optužnici se kaže da su Srbi bili odgovorni za to raseljavanje. To je pitanje. Prema tome, dokazi o tome da su Srbi činili dobra dela Albancima dok su bili raseljeni nam neće mnogo pomoći u tome da se pozabavimo onim pitanjima koja pokreća optužnica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, nadam se da ste i kod ovih ilustracija, mada ja ne mislim da možemo sve da generalizujemo, ali i kod ovih ilustracija ste mogli videti da ljudi kažu direktno da beže od bombardovanja. Bilo je delova na Kosovu i Metohiji koji su bili žešće bombardovani, bilo je koji su bili manje bombardovani, ali to više ili manje je relativno, jer je celo Kosovo i Metohija 24 časa dnevno, 78 dana, bombardovano. Ljudi su bežali iz delova u kojima najviše padaju bombe. A bilo je delova u kojima je bilo sukoba, pogotovu u određenim specifičnim krajevima koji, ne moram sada ovog svedoka da pitam ... Sukoba između naših snaga i UČK (OVK,

Ushtria Cliritmare e Kosoves). Ljudi su, takođe, bežali i iz tih delova. Ali ono što se Ö

SUDIJA ROBINSON: Ono što ja hoću da predložim je da se pri izvođenju dokaza koncentrišete na razloge za to raseljavanje. Nastavite, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Andriću, šta su bili razlozi ... Vi ste se, znači, kretali mešu tim ljudima, zajedno s drugim članovima Izvršnog veća, rekli ste Guđufi, Jašari i Ibrahim (Ibrahimi). Zašto su ti ljudi postali raseljeni? Zbog čega su se raselili? Lepo je što ste im pomagali, evo, čuli ste gospodina Robinsina, što su oni, uopšte, došli u tu situaciju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam već nekoliko puta pomenuo da je egzodus tog stanovništva krenuo onda kada je počela NATO agresija i kada je počelo bombardovanje. Oni su tada krenuli, izmeštali se u mesta gde su mislili da su bezbedniji. Osim toga, bilo je teritorija gde su se žešće vodile borbe između, takozvane, OVK i pripadnika vojske i policije. U tim delovima je stanovništvo, takođe, izmeštano i bežalo od ratnih dejstava i povlačilo se tamo, u krajeve gde je to bilo mirnije. Ali ja moram ovde da kažem, ta interno raseljena lica nisu bila interno raseljena lica 78 dana. Ona su bila interno raseljena lica desetak, petnest dana. Oni su se vratili svojim kućama i mi nismo delili hranu interno raseljenim licima. Mi smo u Šajkovcu, u prvom trenutku, delili hranu interno raseljenim licima dok ih nismo smestili jer mi smo tih 40.000 ljudi, koji su bili na tom prostoru, smestili u svoja sela. Oni su otišli svojim kućama i oni su tada već imali manje potrebe za hranom i za pomoći. A samo u nekoliko sela, u tri-četiri sela gde je bilo još ratnih dejstava, ti ljudi se nisu mogli vratiti i njih smo smestili u privremene objekte, privremeno napuštene objekte ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da pogledamo sada tabulator 5.13, ovo je bio 5.12.

(Video snimak)

Novinar: *Izbeglice koje su mesecima lutale, počele su da se vraćaju kućama. I kao što su rekli članovi Pokrajinskog veća Selim Jašari (Selim Jashari) i Selim Guđufi, prvi mobilni medicinski timovi su ovde doveden i oni će opsluživati meštane ovog regiona, pružati im medicinsku pomoć, lekove ...*

Vukašin Andrić: *Od 19. aprila pa do današnjeg dana podeljeno je preko 200 tona hrane i preko 20 tona higijenskog materijala. Zadatak ovoga Štaba u početku je bio da se isključivo bavi problemom raseljenih lica koja se vraćaju kućama jer je takva ... Takva je situacija bila na terenu. Prvo smo imali problem Podujeva, preko 50.000 raseljenih lica koji smo vrlo uspešno rešili. Zatim se pojavio problem Istoka (Istog) i Đurakovca (Gjurakovc), posle toga problem Vučitrna, problem Glogovca ... Uglavnom svi su ti problemi raseljenih lica koja se vraćaju kući vrlo dobro rešeni, na jedan adekvatan način. Da bi Štab funkcionisao operativnije, mi smo od nekoliko odeljenja pokrajinskog Štaba formirali regionalne štabove i okružne štabove tamo gde je bilo potrebno i jedan opštinski štab, to je opštinski štab u Podujevu, koji je zajedno sa civilnim strukturama Podujeva odigrao značajnu ulogu na rešavanju problema na potezu sela Šajkovac, Batlave i Svetlje. Ono što bih želeo da istaknem da je princip rada pokrajinskog Štaba za humanitarna pitanja, podrazumeva se, normalno, humanost pre svega, ali humanost bez obzira na nacionalnu, rasnu i versku pripadnost. Mi smo tu humanitarnu pomoć delili bez razlike Albancima, Gorancima, Srbima, Romima ... Svima jednostavno kojima je ta pomoć bila potrebna. Međutim, nismo zaboravili ni nacionalne zajednice. Mi smo hranu delili, jedan određeni deo hrane i te humanitarne pomoći, delili po nacionalnim zajednicama, tako da smo danas poslali jedan kamion za Mamušu (Mamushe), znači Turcima koji žive u Mamuši. Pre nekoliko dana*

smo podelili kamion hrane i robe Egipćanima, juče je otišao kamion sa preko 20 tona hrane i higijenskog materijala u opštinu Gora (Gore). Planiramo i dalje da jedan određeni deo robe, posebno hrane, damo nacionalnoj zajednici Roma, tako da, jednostavno, što se nas tiče, mi mislimo da bi sve nacionalne zajednice trebale da budu zadovoljne onim što smo mi do sada uradili. Jedan od problema koji je gorući jeste i zdravstvena zaštita na teritoriji posebno tih regiona gde postoje ta raseljena lica koja se vraćaju svojim kućama. Mislim da smo u saradnji sa Domom zdravlja kosovskog okruga i sa Pokrajinskim zavodom za zdravstvenu zaštitu učinili, jednostavno, sve ono što je trebalo da se učini i moja je konstatacija da je sve to na najbolji način završeno, u svim tim delovima gde je bilo tih raseljenih lica. Nismo dozvolili razvitak bilo kakve epidemije. Epidemiološka situacija je bila uvek pod kontrolom. Delili smo lekove tamo gde je bilo potrebno. Postojale su mobilne ekipe, sanitetske, iz Doma zdravlja kosovskog okruga koje su svakodnevno bile na terenu. Te zdravstvene ekipe su i danas na terenu u opštini Glogovac gde imamo posebno problema i gde pokušavamo da rešimo problem na jedan adekvatan način. Poseban problem u Glogovcu je što već duže vremena, već nekoliko meseci, nema urednog snabdevanja vodom tako da uvek preči epidemija. Međutim mobilna ekipa iz Pokrajinskog zavoda za zaštitu zdravlja sa mobilnim zdravstvenom ekipom Doma zdravlja kosovskog okruga, danas je na terenu i mislim da će se taj problem rešiti. Ako ne budemo mogli da nađemo dugoročnije rešenje za snabdevanje vodom Glogovca, moraćemo nešto da radimo na dezinfekciji lokalnih bunara koji tamo postoje. Uglavnom, taj problem mora da se stavi pod kontrolu da ne bi došlo do neke veće epidemije.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, doktore Andriću. Evo, ovo je sledeći prilog, ne moramo sada na njega još da idemo ... Doktore Andriću, da li ste vi osim brige o interno raseljenim licima, imali i zadatak da se brinete o normalizovanju života na Kosovu i Metohiji,

tamo gde nisu bila interno raseljena lica, tamo gde su ljudi ostali da žive u svojim kućama. Vi ovde govorite o prevenciji od zaraza od epidemija, o kontroli vode, hrane i tako dalje. Čime ste se sve, dakle, bavili u smislu normalizovanja života u tom periodu, u kome su 24 časa dnevno padale bombe?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Postojali su tačno razrađeni sistemi šta smo radili. Ekipe Pokrajinskog zavoda za zaštitu zdravlja su svakoga dana bile na terenu. Znači, pokušano je da se radi onoliko koliko se može, ono što bi se radilo i u mirnodopskim uslovima. Znači kontrola vode, životnih namirnica, snabdevanje robom široke potrošnje, obezbeđenjem komunikacija između gradova, mada je to bilo vrlo teško uraditi jer bombardovanje je bilo celodnevno. Osim toga bilo je dosta porušeno tako da je ljudima trebalo obezbediti, znači, zdravstvenu zaštitu, da ljudi mogu da stignu gde hoće, gde im je bilo potrebno. Električna energija, sve ... Jednostavno, ono što je potrebno za jedan normalan, svakodnevni život. Znači, mi smo se apsolutno ... Mi smo pokušali, znači, koliko je god to bilo moguće da se bavimo svim onim što je bilo potrebno, da bi se život na tom terenu normalizovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Neka od tih interno raseljenih lica su ostala, ali, nesumnjivo, neke ste, ako sam vas ja dobro shvatio, smestili u privremeno napuštene objekte, a neke ste ubedili da se vrate kućama. Od čega je zavisilo kakvo im rešenje predlažete, da li da ih smestite u privremeno raseljene objekte ili da im predložite da se vrate kućama?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, tamo gde ja bezbednost bila sugurna, znači, mi smo ljudima dozvoljavali da se vrate u svoja sela, oni su mogli da se vrate u svoja sela i najveći broj je bio takvih. Međutim, određeni broj ljudi nije mogao da se vrati svojim domovima jer je ... U to vreme su se dešavala ratna dejstva na tom prostoru i onda smo te ljude privremeno Ö

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, samo momenat. Kakva ratna dejstva su bila na tom prostoru?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U tom delu, uglavnom gde smo mi

delovali, su bile borbe između regularnih snaga policije i vojske i pripadnika, takozvane, OVK. Znači, delovale su te terorističke bande.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, to sam razumeo, to što kažete "delovale su te terorističke bande", pa sam vas prekinuo. Da li je to, praktično, sadržina onih objašnjenja koja Guđufi, vaš kolega, daje onoj velikoj grupi Albanaca, jer vidim da ima kartu opštine i svih sela i objašnjava im u koja sela mogu da idu, a u koja sela ne mogu.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ona sela u koja ne mogu, su sela u kojima postoji sukob između vojske i policije i UČK?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Upravo tako. Znači, u tim selima, to je bilo nekoliko sela, a u 16 sela su ljudi mogli da se vrate svojim kućama.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li sam shvatio da vi sada završavate? Zbog toga nisam rekao da treba da krenemo na pauzu jer smo već prekoračili vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam još nekoliko pitanja, gospodine Robinson. Ja se zaista trudim da vreme iskoristim racionalno, ali imam još nekoliko pitanja. Imam još desetak pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće ceni te napore. Sada idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavite.

SUDIJA KVON: Samo da ponovim da su tabulatori 5.13 i 5.14 uvršteni, kao i tabulator 12.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Kvon. Doktore Andriću, da pokušamo što efikasnije da pređemo kroz nekoliko dokaznih predmeta jer ja ih ne bih ovde citirao, već samo nekoliko napomena. Pogledajte tabulator 13. Reč je o merama koje vi preduzimate da se normalizuju uslovi života i da se obezbede potrebni lekovi i vidim ovde da se obezbede "BSŽ" vakcine za bebe koje nisu vakcinisane i tako dalje. Ali, iz ovoga što ovde stoji u tabulatoru 13 i tabulatoru 14, koji ima, takođe, nekoliko pod-tačaka, vidi se da ... Veliki problem vode i ispitivanja i omogućavanja kvalitetne vode za piće. Kratko pitanje: zašto je snabdevanje vodom bilo ugroženo? Šta su bili razlozi da je toliko problema bilo s vodom?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Snabdevanje vodom je bilo ugroženo iz razloga što su bila oštećena postrojenja za proizvodnju i preradu vode. NATO bombardovanjima su bila, posebno, oštećena postrojenja za preradu vode u Prištini i u Gnjilanu (Gjilan), tako da je ... U Gnjilanu su više od mesec dana ... Nije bilo vode, znači, za piće, a u Prištini nekoliko dana. Početkom maja nije bilo vode za piće upravo zbog tih oštećenje postrojenja za preradu vode i proizvodnju vode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 14.1, 14.2 do 14.5 su dopisi Instituta za zdravstvenu zaštitu gde je najviše pažnje posvećeno tim ... Stvaranju ovih uslova za normalan život. Šta ste vi radili, koliki su naponi bili potrebni da se uspostave kako-tako normalni uslovi i da li ste vi uspeli da uspostavite normalne uslove za snabevanje ovih područja na Kosovu i Metohiji, koja su bila ugrožena?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesmo. Na svim područjima je bilo problema. Posebno je bilo problema sa Prištinom, znači, velikim gradom i sa Gnjilanom, ali poseban problem koji bih ovde hteo da istaknem je problem Glogovca, gde je vodovod duže vremena, pre početka rata, bio povremeno neispravan zbog dotrajalosti, ovih, vodovodnih cevi. I mi smo, upravo u toku rata, morali, to smo radili svakodnevno, znači, nešto smo stanovništva snabdeli pijaćom

vodom hlorisanjem bunara koji su tu postojali, a uglavnom smo svakoga dana cisternama dovozili vodu u rejon Glogovca i to stanovništvo tamo snabdevali ispravnom pijaćom vodom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, da se ne zadržavamo dalje na tome da bismo štedeli vreme, ja molim da se uvedu ovi tabulatori 13 i 14 u celini u dokazne predmete, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću Ö

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pod tabulatorom 14.1, tu se nalazi popis profesora, Federalni institut za preventivnu medicinu i prva rečenica glasi: "Usled dejstva neprijateljske avijacije došlo je do oštećenja vitalnih objekata za preradu vode u Šajkovcu i Badovcu (Badofc)". To ukazuje na to kako bi možda ovaj aspekt bio relevantan ali imati dokaze o tome šta je profesor u svojstvu lekara radio u odnosu na izbeglice i ljude koji su bili ranjeni, da im je on pomagao, to nije toliko relevantno. Ali, ukoliko su objekti za preradu vode bili uništeni ili oštećeni zbog NATO udara i da su zbog toga Albanci morali da pobegnu, to je već drugo pitanje. Sad ja ne znam da li je situacija bila takva, ali, jednostavno, hteo sam da vam skrenem pažnju na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala vam na tome, gospodine Robinson. Možda niste obratili pažnju dok ste gledali neki drugi dokument. Ja sam upravo svedoka pitao, pošto se u ovim tabulatorima nalazi više dokumenata koji ukazuju na mere koje su organi preduzimali da se normalizuju, da se normalizuje situacija na mnogim područjima na Kosovu i Metohiji, zašto je bio problem voda. A on je odgovorio da je voda bila problem naročito u Prištini i još je jedan grad pomenuo, zbog toga što je s dejstvom NATO avijacije došlo do oštećenja postrojenja za snabdevanje vodom. I da su onda morali natčovečanske napore da prave organi da obezbede da se

stanovništvo, na jednom širokom području, snabdeva vodom, da vrše antepidemiološku zaštitu, da vrše medicinsku zaštitu, da pregledaju jedan ogroman broj ljudi, da dele terapiju i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam zato zamolio da se ovi tabulatori 13 i 14 koji se odnose na to

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, molim da prihvatite ove tabulatore 13 i 14. Tu je više dokumenta.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Prihvata se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, od tih privremeno raseljenih lica, vi ste objasnili da ste neke smestili u objekte, neke slali kućama i tako dalje, ali, ipak, jedan broj je napustio i otišao u Albaniju. Da li imate objašnjenje za to? Uprkos svoj toj vašoj brizi i pomoći i snabdevanju, jedan broj je otišao u Albaniju, zašto?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to se desilo u rejonu Glogovca kojim smo se bavili, takođe, čitavog rata. Tu je bilo pojačano dejstvo terorista, takozvane, OVK i svo stanovništvo iz seoskih sredina je prebačeno, u stvari, premešteno ... Oni su sami prešli u Glogovac gde su bili mirniji, gde su bili bezbedniji. Negde sredinom maja se pojavilo 8.000 interno raseljenih Albanaca na jednom prostoru pored reke Zelenac. Mi smo odmah otišli tamo, znači, smestili ih i počeli uobičajenu proceduru njihovog zbrinjavanja i oni su tu ostali duže vremena. Negde pred kraj sam rata, iz meni neobjašnjivih razloga, jedan deo tih Albanaca, pretpostavljam, da je jedan deo otišao u svoja sela koja su možda postala bezbedna, a jedan deo je otišao u Republiku Albaniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite samo kratko, da li

je u toku NATO agresije na Kosovo i Metohiji pristizala humanitarna pomoć iz inostranstva, dakle i još ću jedno pitanje odmah postaviti, da li je pristizala humanitarna pomoć iz inostranstva i kako je ona deljena?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, pristizala je humanitarna pomoć iz inostranstva i prvi veći kontingent te pomoći je stigao iz Grčke (Greece) preko organizacije Evropska perspektiva (European Perspective). To je bio poklon grčke Vlade. bilo je oko 220 tona različite hrane. Konvoj je došao 27. aprila, istovaren 29. aprila. Sredinom maja, međunarodni, međunarodna kancelarija Crvenog krsta za Jugoslaviju je dopremila jedan veliko konvoj hrane. bilo je 14 šlepera i upravo sva ta humanitarna pomoć i ta hrana je deljena isključivo prema potrebama. Znači jedini razlog, jedino pravilo prema kome smo mi delili tu humanitarnu pomoć jesu bile potrebe stanovništva za tom humanitanom pomoći, bez obzira na nacionalnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U tabulatoru 5.15 se vidi pristizanje humanitarne pomoći i u njemu se vidi da vi dajete objašnjenja da se deli neselektivno, odnosno, svima kojima je potrebna.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, vas pitam, ja bih želeo da se taj tabulator uvede, ali opisao sam šta je u njemu. Možda možemo i da ga preskočimo.

TUŽILAC NAJS: Mislim da bismo trebali da čujemo i da vidimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas, onda, tabulator 5.15 da pustite.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se pusti snimak.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo ste vi, kao što vidimo.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Na izlasku iz hirurške klinike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to ta pomoć iz Grčke?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste.

Novinar: Ovo nije prvi put da iz Grčke stiže humanitarna pomoć. Da li biste tim povodom mogli da nam kažete nešto više?

Vukašin Andrić: Pa za poslednjih nedelju dana ovo je treći put kako nam iz nama bratske i prijateljske Grčke dolazi humanitarna pomoć, znači, treći konvoj. Ovaj poslednji konvoj ima 11 kamiona sa, otprilike, oko 220 tona različite robe, uglavnom prehrambene robe.

Novinar: Kako ćete je distribuirati?

Vukašin Andrić: Pa humanitarna pomoć će se distribuirati svima onima na ovim prostorima kojima je ta pomoć potrebna ...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Eto, to je taj tabulator 5.15, već sam opisao šta je u njemu. Momenat jedan, to je sledeći.

(Video snimak)

Novinar: Predsednik Komisije za humanitarna pitanja, Veljko Odalović ...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ - PITANJE: Samo trenutak, molim vas, sada zaustavite pošto to nije taj tabulator. To ćemo sledeće pustiti. Doktora Andriću, da li je pored Srba i Crnogoraca i, generalno,

pored nealbanaca koji su bežali sa Kosova prema centralnoj Srbiji, bilo i Albanaca u većem broju, koji su bežali prema centralnoj Srbiji i prema Crnoj Gori?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, jedan deo Albanaca je bežao prema Srbiji i prema Crnoj Gori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa šta to govori, šta ste vi, na osnovu toga ... Da li, da li, da ne postavim sugestivno pitanje ... Ako su bežali prema centralnoj Srbiji, pretpostavljam da nisu bežali od državnih vlasti?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa podrazumeva se da nisu bežali od državnih vlasti, ko bi bežao svome progonitelju u ruke? To je tako logično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi da li je NATO pored stambenih naselja i drugih civilnih zgrada koje smo prošli kroz vaše ispitivanje, gađali i druge civilne objekte?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta znate o tome?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Osim tih kolona gađani su mostovi, gađana su prevozna sredstva, zatim su gađana postrojenja, već sam pomenuo, gađana su postrojenja za preradu vode, postrojenja za telekomunikacije, električni transformatori ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da liste vi lično imali Ö

TUŽILAC NAJS: Oprostite, bilo je puno sugestivnih pitanja, ali pitanje "da li je NATO gađao i druge civilne ciljeve", tu je očigledno da se radi o sugestivnom pitanju. Ipak, time ću da se pozabavim tokom unakrsnog ispitivanja.

ADVOKAT KEJ: Molim da se 5.15. uvrsti u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: Uvršteno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, pomenuli ste da su gađali druge ciljeve. Evo, ja va sad konkretno pitam da li ste imali saznanja, na primer, o tome kako je gađan autobus pun putnika koji je saobraćao, na relaciji Niš- Priština kod mesta Lužane (Lluzhane), opština Podujevo. Evo uzimam jedan primer.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to se desilo 1. maja u 13.00, znači, NATO avijacija je pogodila na samom mostu na reci Lab (Llap) u Lužanu autobus pun putnika i tom prilikom je poginulo 39 putnika, od toga 29 Albanaca i 10 Srba i 12 je bilo teško povređeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, tabulator Ö

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pitanje je bilo o tome kako je autobus gađan i dobili ste odgovor na to pitanje. Professore, da li vi želite da kažete da je NATO namerno gađao pun autobus?

SVEDOK ANDRIĆ: Uvaženi gospodine sudija Robinson, autobus je pogođen, to je nesumnjivo, NATO bombama. Pretpostavljam, namerno Ö

SUDIJA ROBINSON: Ali pitanje koje vam je bilo postavljeno i na koje ste pozitivno odgovorili odnosilo se na autobus koji je bio cilj, dakle da se ciljalo. Da li vi imate bilo kakve dokaze o tome da je autobus pogođen NATO bombama zbog toga što je NATO direktno ciljao da pogodi taj autobus?

SVEDOK ANDRIĆ: Ne znam kako bih ja imao dokaze, ali ja znam pouzdano da je NATO avijacija dejstvovala i da je autobus pun putnika pogođen na samom mostu, a to je bio civilni autobus, znači autobus civilnog preduzeća "Niš-ekspres" koji je prevezio na redovnoj liniji Niš-Priština, putnike i u tom autobusu je bilo najviše Albanaca koji su putovali iz, pretpostavljam, Podujeva za Prištinu.

SUDIJA ROBINSON: U redu, hvala vam. Gospodine Miloševiću, možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, u tabulatoru 15 su snimci ovog autobusa, ali prethodno da vam postavim pitanje. Dakle, to je bio civilni autobus na redovnoj relaciji.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na redovnoj relaciji o kojoj ste govorili, pa kažete, pretpostavljate da su putnici putovali iz jednog mesta u drugo. Pa, naravno, kad ide na toj relaciji, onda se iz jednog mesta Ö

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, optuženi bi mogao da svedoči, ako to želi. Ali se radi o sugestivnom pitanju i pretpostavkama koje je izneo optuženi. To je na optuženom. Međutim, ova pitanja ne bi trebala da imaju nikakvu vrednost.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da preformulišete pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, preformulisaću pitanje. Molim vas, doktore Andriću, stavite na ovaj projektor fotografije iz tabulatora 15. Doktore Andriću, da li je to bio autobus na redovnoj liniji, redovno sredstvo saobraćaja na toj liniji?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je on pogođen na mostu, tu, na licu mesta i poginulo nekoliko desetina putnika?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je pogođen iz aviona NATO alijanse?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nesumnjivo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je moglo da se pretpostavi da je autobus pogođen tako što neko nije ciljao u njega ili tako što

je ciljao u njega?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa verovatno je ciljao Ö

SUDIJA ROBINSON: Ne, svedok ne može da odgovori na to pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je u široj okolini tog autobusa, na tom mostu, bio bilo kakav drugi cilj koji je mogao da bude predmet bombardovanja?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, taj predeo ja odlično poznajem i ja sam pola sata nakon što se to dogodilo bio na licu mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li tu u blizini ima bilo kakvih objekata, neka vojna kasarna ili neki centar ili bilo šta u blizini tog mosta, na kome je taj autobus pogođen?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, tu je selo Lužane. Ima nekoliko stambenih zgrada, običnih, znači, kuća prizemnih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ništa drugo u blizini nema.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, doktore Andriću. Recite mi, molim vas, sasvim kratko, da li su neki strani predstavnici za vreme agresije NATO dolazili na Kosovo i Metohiju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesu. Sećam se da je negde sredi-nom maja, u stvari, u drugoj polovini maja na Kosovu i Metohiji boravio šef kancelarije za Jugoslaviju Međunarodnog crvenog krsta, gospodin Dominik Difur (Dominique Diffours).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas tabulator 5.16, a inače ću vam postaviti sledeće pitanje, koja su mesta želeli da vide na Kosovu i Metohiji i šta su videli na terenu ovi predstavnici. Molim vas, da pustite tabulator 5.16.

(Video snimak)

Novinar: ... Privremenog izvršnog veća autonomne pokrajine Kosova i Metohije profesor doktor Vukašin Andrić i predsednik Komisije za humanitarna pitanja Veljko Odalović razgovarali su danas sa šefom delegacije Međunarodnog komiteta Crvenog krsta za Saveznu Republiku Jugoslaviju, Dominikom Difurom. U razgovoru je istaknuto da je u ovim teškim trenucima za Saveznu Republiku Jugoslaviju, kada su cela zemlja i ceo narod izloženi danonoćnom bombardovanju, pomoć humanitarnih organizacija neophodna. U tom cilju su sagledane mogućnosti da se u što skorije vreme aktivira rad podkancelarije Međunarodnog komiteta Crvenog krsta u Prištini koja treba da pokriva područje Kosova i Metohije. Istaknuto je da se pomoć naših humanitarnih organizacija od prvog dana NATO agresije pruža svim licima kojima je potrebna bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost. Privremeno izvršno veće je zajedno sa Crvenim krstom u svakom momentu odmah reagovalo i pružalo neophodnu pomoć civilnom stanovništvu koje je bilo ugroženo agresijom NATO alijanse. Rečeno je da su početkom NATO agresije sve međunarodne humanitarne organizacije napustile ove prostore, ali ohrabrujuće je da se neki, kao što je Međunarodni komitet Crvenog krsta ponovo vratio na Kosovo i Metohiju. Skoro dva meseca neprestanog bombardovanja ostavlja duboke posledice na civilno stanovništvo jer su mnogi objekti razrušeni i mnoga lica raseljena. Usaglašeno je da će se ubuduće saradnja Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, Crvenog krsta Kosova i Metohije i državnih organa, bazirati na zajedničkoj pomoći ugroženom stanovništvu. Naglašeno je da će Međunarodni komitet Crvenog krsta, pre svega, pružati adekvatnu pomoć u osnovnim životnim namirnicama kao i drugog, što je neophodno za premošćavanje humanitarnih problema na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Može odmah da se ide i na 5.17. Nastavite, nastavite, pošto ćemo komentarisati oba zajedno, da bismo skratili vreme.

Novinar: *Svend Robinson (Svend Robinson), član Nove demokratije (New Democratic Party) koja u kanadskom Parlament (Parliament of Canada) ima 21 poslanika i koji se zalažu protiv NATO agresije na Saveznu Republiku Jugoslaviju, boravio na prostoru Kosova i Metohije. Zajedno sa članovima Privremenog izvršnog veća, gospodine Robinson je obišao selo Šajkovac koje se nalazi u podujevskoj opštini. Kanadski parlamantarac je upoznat od nosioca lokalne vlasti o trenutnoj situaciji na tom prostoru. Tom prilikom Svend Robinson je istakao da je doputovao u Saveznu Republiku Jugoslaviju da se neposredno upozna sa situacijom, posledicama NATO bombardovanja, kao i stavovima jugoslovenske Vlade za mirno i političko rešenje krize na prostoru Kosova i Metohije. Član kanadskog Parlamenta je obišao i most kod Lužana, mesto na kome je 1. maja NATO usmrtio oko 50 nedužnih civila koji su autobusom "Niš-ekspresa" putovali put Prištine. U selo Staro Gracko (Grcke e vjeter) se, takođe, mogao uveriti u demokratske efekte NATO agresora. Tom prilikom obišao je okućnicu porodice Janković kojoj je NATO agresor usmrtio dva člana porodice i kuću porodice Dimić, u kojoj je stradala četvorogodišnja Dragana Dimić. Gospodin Robinson je posetio i mesto na kome se nalaze nekoliko neeksploziranih kasetnih bombi i tom prilikom i sam mogao videti da se radi o isključivo civilnim objektima i da u blizini nema prisustva niti policijskih niti vojnih snaga. U Kliničko-bolničkom centru u Prištini docent doktor Rade Grbić, direktor ovog centra, upoznao je gospodina Robinsona o pružanju pomoći svim nastradalim licima u napadima NATO agresora bez obzira na versku i nacionalnu pripadnost. Svend Robinson je istakao da je doputovao našu zemlju da bi se neposredno uverio u posledice bombardovanja od strane NATO alijanse, ali i sa našim stavovima o mogućnostima političkog rešenja ...*

(Kraj video snimka)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, NATO bombardovanje je relevantno, ali na jedan određen našin. NATO bombardovanje, samo po sebi, nije deo ovog predmeta. Po mom mišljenju ono je rel-

evanto na dva načina: ono je relevantno ako vi tvrdite da je razlog zašto su Albanci bežali iz svojih domova NATO bombardovanje, a ne kako se navodi u optužnici, gde se ta dela pripisuju Srbima, onda je to relevantno. A takođe je relevantno i na sledeći način: ako vi tvrdite da su neke od optužbi koje se pripisuju Srbima, u stvari, bile odgovor na bombardovanje, a, koliko sam ja shvatio, jedan deo vaših teza jeste da je NATO bio u saradnji sa OVK. Znači, ako vi kažete da su neke od aktivnosti koje su pripisane Srbima, u stvari, bile odgovor, odnosno, odbrambena reakcija na NATO bombardovanje, onda je očigledno da se radi o relevantnim aspektima. Ali NATO bombardovanje, samo po sebi, nije deo ovog predmeta, niti je NATO optužen za nešto. Dakle, prvo imamo odbranu i samoodbranu, a drugi relevantni aspekt je na koji način se to odnosi na navode o izbeglicama. Ja sam vam dozvolio da izvodite dokaze o NATO bombardovanju čak i kad to nije bilo jasno povezano sa ova dva pitanja budući da su ona usko povezana i izmešana. Ipak, moram da vas upozorim da vam neću dozvoliti da nastavite sa izvođenjem dokaza o NATO bombardovanju ukoliko to nije relevantno. Dao sam vam dva primera kako to može da bude relevantno. Budući da nemamo vremena za gubljenje, molim vas, da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson Ö

SUDIJA ROBINSON: Samo nastavite, ne bih hteo da imamo još jedan dug komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Neću ja da pravim nikakav dug komentar, ali ovo što se ovde pokazalo i što će se pokazati i što se do sad pokazivalo je potpuno jasno koja je uzročno-posledična veza između bombardovanja i bežanja ljudi sa Kosova, jer vi ste upoznati sa činjenicom da je i 100.000 Srba pobjeglo sa Kosova. Pa ako su Srbi isterivali Albance, što bi isterivali Srbe? Dakle, proporcionalno je čak više Srba pobjeglo sa Kosova. Svi su bežali od bombardovanja i Srbi i Turci i Romi i svi ostali.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Nastavite, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Andriću, videli smo da je kanadski kongresmen čak fotografisao kasetnu bombu koja je tu bačena. Dakle, imate na licu mesta kasetne bombe koje su bacane na Kosovo i Metohiju i, naravno, ne samo tamo. Poznato je koliko je bačeno u centar Niša i pred Kliničkim centrom u Nišu i tako dalje. Dakle, da li je bilo, da li se može konstatovati, da li ste vi komentarisali nešto sa ovim stranim predstavnicima, da li se može dovesti u sumnju da stranim predstavnicima nije bilo poznato da se koriste kasetne bombe?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, oni nisu znali za to i nisu verovali. Gospodin Robinson je tražio da ode u to selo, Staro Gracko gde su poginuli taj bračni par i ta devojčica od četiri godine i upravo se uverio da je u noći između 11. i 12. maja 1999. godine to selo gađano kasetnim bombama. On je čak i slikao tu jednu kasetnu bombu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li su oni želeli da obiđu još neka karakteristična mesta? Šta su želeli da vide? Samo najkraće, molim vas.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa oni su želeli da vide, da odu u sela, da pogledaju, otprilike, šta se dešava u selima, kako žive ljudi. Obišli su neka sela u podujevskoj opštini i uverili se da ljudi potpuno mirno i sigurno žive u svojim kućama i da se bave svakodnevnim aktivnostima. Zatim su obišli, hteli su da obiđu Kliničko-bolnički centar, međutim, ispred Kliničkog-bolničkog centra, gospodin Robinson je tražio da vidi, citiram: "civilne žrtve srpske vojske i policije" i kada sam mu ja objasnio da može da uđe u koji god hoće deo Kliničkog-bolničkog centra i da vidi koju god hoće kliniku i da, jednostavno, takvih nema na tim klinikama, on je odbio da poseti Kliničko-bolnički centar. Osim toga, posetio je, a to se videlo na ovom poslednjem snimku, znači na kraju, posetio je srpsko pravoslavno groblje u Prištini koje je, takođe, pogođeno sa dva NATO projektila i gde je razrušeno oko pedesetak grobova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste primili negde sredinom maja, a vi ćete možda da mi kažete i tačan datum, izaslanika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija (United Nations), Serđa de Mela (Sergio de Mello).

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio šef, ove, inter-agencijske misije UN za humanitarna pitanja. Da li se sećate šta su tražili da vide, gde ste ga vodili i šta je karakteristično za posetu predstavnika Ujedinjenih nacija Serđa Demela.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodin Demelo sa svojom ekipom je obišao bukvalno celu teritoriju Kosova i Metohije. Ja sam ga dočekaao sa svojim saradnicima i on je odmah tražio da obiđe porušene objekte u Gnjilanu. To su bili civilni objekti, uglavnom industrijski. Upravna zgrada građevinskog preduzeća "Binačka Morava" i postrojenja proizvodna, zatim zgrada "Auto-moto saveza", garaže autobusnog saobraćajnog preduzeća "Kosmet-prevoz" i njihove radionice. Posle toga, otišli smo u Prištinu. Sutradan je obišao rejon opština Kačanik (Kacanik) i Uroševac (Ferizaj). To je bilo 21., znači, maja 1999. godine. Ja sam ga primio 20. maja 1999. godine, a 22. maja ja sam lično otišao sa gospodinom Demelom ... On je obišao ceo podujevski kraj i uverio se da je tamo potpuno zbrinuto stanovništvo i da živi normalno u svojim kućama. Zatim smo otišli u Prizren, iz Prizrena u Đakovicu, Dečane (Decane), Peć (Peje). Bila je nedelja, sećam se dobro. I posle je gospodin Demelo napustio teritoriju Kosova i Metohije i otišao za Crnu Goru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mi imamo ovde u tabulatoru 5.18, zapis, video zapis o poseti Serđa Demela, ali mislim da ga je svedok opisao, a ako treba da se pusti da biste ga vi primili kao dokazni predmet, ja nemam ništa protiv toga da se pusti. To je tabulator 5.18.

SUDIJA ROBINSON: Ako vi ne želite da se traka pusti, onda nećemo da je pustimo. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam vas samo pitao da li vam je potrebno da se pusti da biste je primili kao dokazni predmet. Ako je potrebno zbog toga, može da se pusti.

ADVOKAT KEJ: Mislim da je tokom izvođenja dokaza Tužilaštva, mislim da se radi o njihovom drugom svedoku ... Gospodin Spargo (Stephen John Spargo) je svedočio i tu je bio jedan veliki broj video traka, mislim oko tri sata i 40 minuta. Ako se dobro sećam, odluka Pretresnog veća u tom slučaju je bila da se trake mogu razgledati i van sudnice umesto da se vreme koristi da se te trake pogledaju tokom zasedanja. Možda bi to bilo prihvatljivo rešenje i u ovom slučaju, kad smo već dosta vremena proveli gledajući video materijal.

SUDIJA ROBINSON: Dakle, postoji i taj presedan. Gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Možda je ovo prvi put da smo videli Anđelkovića. Mislim da to nije toliko dugačko i možda bismo to mogli da pogledamo.

SUDIJA ROBINSON: Da li moramo da vidimo čitav materijal?

TUŽILAC NAJS: Mislim da nije moguće išta da uradimo, ukoliko ne vidimo sve.

SUDIJA ROBINSON: Ne može da se zaustavi?

TUŽILAC NAJS: Traje samo tri minuta.

SUDIJA ROBINSON: Možemo da pustimo ako je tri minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije tri, nego manje. Manje od tri.

(Video snimak)

Novinar: ... Poseta podsekretara inter-agencijske misije Ujedinjenih nacija za humanitarna pitanja, gospodina Serđa Demela i njegove saradnike koji borave na Kosovu i Metohiji dočekali su članovi Privremenog izvršnog veća Kosova i Metohije, profesor doktor Vukašin Andrić i Gilbehar Šabović kao i načelnik Kosovsko-pomoravskog okruga Predrag Kovačević. Načelnik okruga je na licu mesta upoznao prisutne sa jučerašnjim NATO bombardovanjem Gnjilana. On je upozorio prisutne da su prilikom jučerašnjeg NATO bombardovanja poljoprivrednog kombinata "Mladost" uništene garaže, radionice i radnički restoran u kome su tri radnice poginule. U istom krugu pogođene su i prostorije građevinskog preduzeća "Binačka Morava", u kom su poginula dva radnika. Preduzeće "Kosmet-prevoz" juče je granatirano po četvrti put. "Auto-moto društvo" koje je tek prethodne godine počelo da radi, kompletno je uništeno. NATO bombardovanjem je oštećena vodovodna mreža zbog čega su građani Gnjilana 15 dana bili bez vode. Ukupna šteta u Gnjilanu je ogromna. Gađani su isključivo civilni objekti. Od početka NATO agresije, pored pomenutih žrtava bilo je i preko 60 povređenih civila. Samo u jučerašnjem napadu povređeno je 15 ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro.

(Kraj video snimka)

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da proverim nešto, gospodine Robinson ... To je, verovatno, mojom nepažnjom ... Nisam siguran da li ste prihvatili tabulator 12. To je bio onaj pregled pomoći koja je distribuirana samo preko ovog Štaba. To imate u tabulatoru 12.

SUDIJA ROBINSON: Sudija Kvon je uvrstio taj dokazni predmet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Samo još par pitanja, doktore Andriću. Da li ste na Kosovu i Metohiji ostali po okončanju rata?
SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do kada?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Do 25. juna 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite znači, samo kratko, kakva je po dolasku KFOR-a (Kosovo Force) bila bezbednosna situacija za Srbe u Prištini? Vi ste bili u Prištini. Da li vas je KFOR efikasno štitio i da li vas je, uopšte, štitio?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Po dolasku snaga KFOR-a na teritoriju Kosova i Metohije, za koje smo se nadali, zaista, iskreno da će nas zaštititi, kako nas, Srbe, tako i ostale nealbance, a zašto ne reći i Albance, počeo je neviđeni pogrom srpskog stanovništva i nealbanskog stanovništva. Počelo je upadanje u stanove i kuće, uzurpacija imovine, pljačka, paljevine, premlaćivanja, ubistva, kidnapovanja, jednostavno počeo je neverovatan lov na ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko ste vi još dugo radili u Kliničko- bolničkom centru u Prištini i zašto ste prestali tamo da radite?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam prestao da radim 25. juna 1999. godine jer je bilo, zaista, više nemoguće opstati u tim uslovima. Već 20. juna 1999. godine u dvorište Kliničko-bolničkog centra i Medicinskog fakulteta, došao je oklopni bataljon engleskog KFOR-a i mi smo se obradovali jer smo se nadali da će biti zaštićena institucija i da ćemo biti zaštićeni i mi u instituciji. Međutim, počelo je već 21. juna 1999. godine ... Profesori i lekari Albanci koji su 1991. godine napustili svoja radna mesta, došli su, tražili da uđu u klinike i na fakultet. 22. su nasilno ušli na te klinike i fakultet i ne samo oni, sa njima su ušli neki ljudi koje sam ja prvi put u životu video, preplanulih lica, za koje sam kasnije saznao da se radi o pripadnicima, takozvane, OVK, preobučene u civilnu uniformu. Počelo je neviđeno maltretiranje zaposlenih na klinikama i institutima. U

takvim uslovima mi smo nastavili da radimo. 23. juna ubijen je profesor Leković sa Ekonomskog fakulteta i njegova dva saradnika. Nismo mogli da ih poznamo, osim po odeći, toliko su bili unakaženi. 22. juna je kidnapovan ugledni profesor Medicinskog fakulteta Andrija Tomanović, inače, direktor Hirurške klinike, čovek koji je na desetine hiljada Albanaca operisao. Za njegovu sudbinu se, apsolutno, do današnjeg dana ne zna ništa. Mi smo pokušavali i dalje da opstanemo. Šikanirani smo svakodnevno. Nema čoveka na institutima i klinikama kome nije prećeno smrću i uverili smo se da će taj pritisak ići do fizičke likvidacije. Izdržali smo do petka, 25. juna 1999. godine i negde oko 11.00 časova napustili klinike i institute.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A rekli ste da vam je u bombardovanju NATO poginula tašta. Da li je još neko iz vaše porodice nastradao za vreme agresije NATO ili po dolasku KFOR-a?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, 20. juna uveče ubijen je brat moje supruge. On je pošao da obiđe uzurpirani stan svoga najmlađeg brata, koga su uzurpirali pripadnici terorističke, takozvane, OVK. Pošao je sa svojom suprugom i maloletnim detetom. Bilo je to negde uveče oko 21.00 i na vratrima je našao ceduljicu koju sam ja kasnije našao u njegovom džepu na kojoj je na albanskom pisalo "Kjo banese eshte e UCK – se, mos hini, eshte e minuar", što prevedeno sa albanskog na srpski znači "ovo je stan OVK, ne ulazi, minirano je". On je pošao da tu uzurpaciju prijavi engleskom KFOR-u, posle desetak metara od stana, ubijen je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je još neko ubijen? Da li vam je poznato ime još nekoga od vaših kolega profesora ili lekara koji su kidnapovani ili ubijeni nakon, nakon dolaska međunarodnih snaga na Kosovo i Metohiju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Već sam pomenuo profesora Andriju Tomanovića i profesora Milenka Lekovića sa Ekonomskog fakulteta. Na Dan zastave, 28. novembra, u centru Prištine ubijen je profesor Dragoslav Bašić, profesor Građevinskog fakulteta iz Prištine. Na dan 4. avgusta u svojoj ordinaciji u Domu zdravlja u Prištini, ubi-

jen je doktor Zlatoje Gligorijević, ugledni pedijatar. A 26. februara, mislim 2000. godine, u centru Gnjilana ubijen je ugledni ginekolog doktor Josip Vasić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi kada ste i kako napustili Prištinu i gde ste otišli?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Prištinu sam napustio 25. juna 1999. godine u popodnevnim časovima uz pratnju osoblja Međunarodnog Crvenog krsta i otišao sam u centralnu Srbiju. To je bio jedini način da bezbedno napustim teritoriju Kosova i Metohije, jer mi je prećeno smrću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde sad živite i čime se bavite?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Trenutno živim u Kosovskoj Mitrovici (Mitrovice), redovni sam profesor Medicinskog fakulteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici. Na žalost, to je jedini Univerzitet u, nazovi, slobodnoj, takozvanoj, slobodnoj Evropi (Europe) i svetu koji danas radi u izgnanstvu. Osim toga, radim i na ušnom odeljenu bolnice u Kosovskoj Mitrovici, a to je jedina bolnica u kojoj Srbi imaju pravo i mogućnost da se leče na teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I još samo jedno pitanje ću vam postaviti, doktore Andriću. Da li znate, vi ste, znači, živeli dugo u Prištini, da li znate bilo kog Srbina iz Prištine, vašeg poznanika, suseda, kolegu, koji pod okriljem snaga Ujedinjenih nacija nije jednako, kao i vi, etnički počišćen iz Prištine? Da li znate i jednog jedinog?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, na žalost, do 17. marta prošle godine možda sam i mogao da nabrojim nekoga takvog koji je životom nedostojnim čoveka živio u Prištini kao u najgorem koncentracionom logoru. Od 17. marta prošle godine, kada se desio poslednji pogrom, veliki pogrom Srba na teritoriji Kosova i Metohije, takvih nema. Ima jedna zgrada koja se zove zgrada "YU programa", u njoj povremeno borave stotinak lica, ne da bi živeli, nego da bi sačuvali tu svoju imovinu. I ne samo Priština, svi gradovi na teritoriji Kosova i Metohije su gradovi zabranjeni za Srbe. Jedino Srbi imaju pristupa

u jedinom gradu, to je severni deo Kosovske Mitrovice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala doktore Andriću, nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Miloševiću, na vašem naporu da što ekonomičnije iskoristite sudsko vreme i sada to isto očekujemo i od Tužilaštva.

TUŽILAC NAJS: Nećemo moći danas da završimo, zato svedok mora da se vrati u ponedeljek. Možda Pretresno veće želi sada da napravimo pauzu, ali bih hteo samo nešto da kažem pre nego što počnemo. Ja, naravno, neću da se trudim da iskoristim svih dve-trećine vremena, nego mnogo bolje od toga, jer, u stvari, ja ne mogu da upravljam vremenom niti načinom kako se vodi i kako teče vreme. Međutim, ipak ću sve zasnovati na tom našem dozvoljenom vremenu od dve-trećine glavnog ispitivanja. Što se tiče svedoka kao što je ovaj, njemu je dozvoljeno da da dosta opšte svedočenje o navodima iz optužnice i ja ne mogu o tome potpuno da ga unakrsno ispitujem i neću to ni da pokušavam. Odabraću dovoljan broj tema za koje mislim da će biti od pomoći Pretresnom veću pri donošenju odluke. Isto tako želim da napravim jednu opservaciju koja bi kraće trajala nego puno ispitivanje o tome, a to je bavljenje pitanje trovanja. Možda i postavim pitanje o tome. To nikad nije pokrenulo Tužilaštvo. Međutim, jeste pokrenuto tokom unakrsnog ispitivanja jednog svedoka, što je vodio optuženi. Ja sam posle toga postavio jedno pitanje jednom drugom svedoku. Meni se čini da to nije bitna tema i ja verovatno neću time da se bavim. Što se tiče položaja doktora onako kako je to u paragrafu 67 ili 87 optužnice u smislu konteksta, koliko ja znam, ja nisam konkretno ništa pitao u vezi diskriminatorskih dela protiv doktora, jednostavno zato što nisam imao vremena za to, a optuženi je odlučio da se ne bavi analizama na kraju izvođenja dokaza Tužilaštva o tome kada je trebalo da to radi, a sada je pokrenuo to pitanje. Međutim, ja ću se samo u određenom stepenu time baviti.

SUDIJA ROBINSON: Slažem se sa vama u vezi doktora i o tome da nije bilo navoda protiv doktora, da su oni činili dela diskriminacije. Međutim, nisam potpuno siguran da se slažem sa vama u proceni dokaznog materijala koji se odnosi na trovanje. Možda optuženi želi da kaže da je ovo ponašanje ilustracija opšteg ponašanja Albanaca.

TUŽILAC NAJS: Da, on je to pokrenuo i to nije jedan od naših navoda.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

ADVOKAT KEJ: Pre nego što nastavimo, molim da se tabulator 5.18, tabulator 16 i tabulator 17, uvrste kao dokazni predmeti.

SUDIJA ROBINSON: U redu, hvala vam. Nastavite, gospodine Najs, naša pauza je u 12.15.

TUŽILAC NAJS: U 12.15. Izvinjavam se, izgubio sam predstavu o vremenu.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Andriću, molim da nam još nešto malo kažete o sebi. Vi, naravno, sada radite u bolnici u severnoj Mitrovici, odeljenju beogradske bolnice, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, gospodine Najs, niste u pravu. Ja radim u Kliničko-bolničkom centru Priština koji je privremeno izmešten u severni deo Kosovske Mitrovice. To nije beogradska bolnica, to je prištinska bolnica. Prištinski kliničko-bolnički centar.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vas poznaju doktori prištinske bolnice?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Verovatno da me poznaju, ne svin

ali oni sa kojima sam radion pretpostavljam da me poznaju. Mislite na doktore Albance?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pretpostavljam da me poznaju, nisu me tako brzo zaboravili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Andriću, pre nego što ste počeli sa vašim svedočenjem, nismo imali mnogo informacija. Samo ću da objesnim: rečeno nam je u vezi vas da ćete da svedočite o progonima i proterivanju Albanaca, o jugoslovenskim i srpskim naporima da se spreče iseljavanja motivisana propagandom, o uslovima koji su vladali pre sukoba, da lično poznajete činjenice i aktivnosti strana, da dobro poznajete rad vojske i policije i da znate nešto o nekim oružanim akcijama. Isto tako su nam rekli da ste vi član Privremenog izvršnog veća, ali to je sve što su nam rekli o vašem svedočenju. Da li me razumete?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, razumem vas. Bio sam član Privremenog izvršnog veća u onom periodu koji sam spomenuo u svedočenju.

TUŽILAC NAJS: Da, onda smo dobili, možda pre nedelju dana ovu fasciklu sa dokaznim predmetima i onda smo morali da pokušamo da predvidimo šta ćete vi da nam kažete tokom svedočenja. Hajde da se pozabavimo Privremenim izvršnim većem. Ako nam vreme dozvoli time ćemo još i više da se pozabavimo. Čini mi se da se optuženi obraća svedoku, da mu govori kako da odgovori na pitanje i molim da mu se to zabrani.

SUDIJA ROBINSON: Ne, to mi nije palo u oči gospodine Najsa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, gospodine Robinson. Ja sam se obratio oficiru za vezu pošto nemam kod sebe datum jer mislim da nije dobio gospodine Najsa pre nedelju dana ovo, jer to nije tačno, a ofi-

cir za vezu bi morao imati tačan datum. Ovaj tabulator, odnosno, ovaj bajnder s tabulatorima je dobio mnogo ranije, koji se tiče sve-dočenja doktora Andrića. Proverićemo pa ćemo vam reći.

SUDIJA ROBINSON: U redu, sada kada smo dobili to obaveštenje, možemo da nastavimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To smo dobili 17. februara. Da, to je pre nedelju dana, u pravu sam. Doktore Andriću, ono što je rečeno u rezimeu o Privremenom izvršnom veću je sledeće: nakon izmene ustavnog položaja Kosova krajem osamdesetih godina, a videćemo šta ste o tome rekli ako bude potrebno, mnogo godina nakon toga nije bilo nikakvih izbora, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, nije bilo izbora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kosovo je jednostavno bilo pod direktnom upravom ljudi iz Beograda.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, izbora je bilo, ali u izborima nije učestvovala jedna strana kojoj je bilo omogućeno da učestvuje. To je njeno demokratsko pravo bilo. Ona, jednostavno, nije htela izbore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi, u stvari, tvrdite da je došlo do izbora, da ljudi jesu bili izglasani za određene položaje i određena vladina tela ili da nije bilo izbora?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Izbora je bilo kada je počeo višestranački sistem u Srbiji, međutim, Albanci su i pre toga i u vreme toga ignorisali apsolutno sve izbore i nisu hteli da izađu na izbore. Na izbore su izlazili svi osim Albanaca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: 1998. godine doneta je odluka i to je u krajnjoj instanci bila odluka ovog optuženog da se stvori ovo Privremeno izvršno veće koje je, u stvari, formalno osnovala srpska Skupština.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Niste u pravu, gospodine Najs.

Privremeno izvršno veće je osnovano na II vanrednoj sednici, normalno, republičke Skupštine, 28. septembra 1998. godine, na predlog Vlade Republike Srbije, a ne optuženog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I pošto je osnovano, predsedavajući je bio gospodin Anđelković, a vi ste bili član. Veće je imalo niz funkcija kao što ste i vi imali niz funkcija. Pored humanitarne funkcije, vi ste učestvovali i u radu pokrajinskog Štaba za civilnu zaštitu, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam bio član tri štaba pokrajinska i bio sam predsednik jednog štaba, to je bio Štab za humanitarna pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče pokrajinskog Štaba za civilnu zaštitu, taj Štab je, između ostalog, imao i nadležnosti u domenu civilne odbrane, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali ja mislim da se mi tim problemom na tom Štabu nismo nikada bavili. Formalno jeste, ali suštinski ne, jer se nismo nikada bavili tim problemom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zato što bi onda vama dalo određena ovlašćenja u vezi ljudi koji su imali vojne ili paravojne funkcije, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, bio sam jasan. Na pokrajinskom Štabu civilne zaštite nikada se nije raspravljalo ni o kakvim vojnim formacijama, niti je Štab imao sa tim veze. To je bila ... To je radio vojni odsek.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vojno odsek Privremenog izvršnog veća?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne Privremenog izvršnog veća. Takav organ nije postojao u sklopu Izvršnog veća.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali kad ste rekli vojni odsek, na koji ste vojni odsek mislili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Vojni odsek koji je bio u sklopu vojske, a koji je regrutovao regrute za vojsku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: “Vojska” i “Vojni odsek” su, verovatno, dva različita izraza. Ali, ko je bio predstavnik vojske na Kosovu tokom vašeg mandata u Privremenom izvršnom veću?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Predstavnik vojske u Privremenom izvršnom veću? Takav nije postojao u Izvršnom veću. Ja za takvo lice ne znam. Pokrajinsko Izvršno veće, gospodine Najs, se isključivo bavilo civilnim problemima života. Nikakvog upliva ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogu onda to da postavim na drugačiji način. Ko se bavio vojnim pitanjima na Kosovu dok ste vi bili član Veća? Ko je bio general koji je bio zadužen za ta pitanja?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, ako ne pogrešim, da je u to vreme postojao Prištinski korpus i da je komandant korpusa, ako se ne varam, bio general Pavković. Nisam siguran.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, general Pavković je bio član jednog drugog tela koje se zvalo Združena komanda.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne znam o kakvoj združenoj komandi govorite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bez obzira na to što ste bili na Kosovu tokom čitave kampanje bombardovanja na koje je jugoslovenska armija morala da odgovori, vi hoćete da nam kažete da niste bili upoznati s tim koje je telo komandovalo armijom? Možda sam ja dobio pogrešno ime?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Mogu iz mog opšteg znanja da kažem ko je mogao da upravlja armijom. Upravljaio je valjda Generalštab Vojske Jugoslavije, pretpostavljam. Nisam stručnjak za vojna pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se zaustavimo tu za trenutak. Vi ste bili među vodećim političarima u telu koje je tada bilo javno telo u vođenju pokrajine Kosova. Kosovo se suočavalo sa NATO i vojska je imala jako puno posla. Zar ne možete da nam pomognete, gospo-

dine Andriću, da nam kažete koje je to bilo telo, koji je to bio štab koji je upravljao vojskom. Možete li da nam pomognete?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, hvala vam što imate tako visoko mišljenje o meni kao političaru. Ja mislim da nije baš tako, ali, svejedno, odgovoriću vam. Odgovorno tvrdim da ne znam ko je mogao da upravlja vojskom osim Generalštaba Vojske Jugoslavije. Što se tiče Privremenog izvršnog veća, odgovorno tvrdim da nikada, nikada i nikada, nismo raspravljali o bilo kom vojnom pitanju osim u okviru Štaba, ako mislite na Štab za koordinaciju civilnih vlasti, vojske i MUP-a. To je moj jedini kontakt sa vojnim licima u toku rata. Ako mislite na tu koordinaciju, ta koordinacija je postojala i bila je svakodnevna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A koji su bili vojni predstavnici u tom telu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U tom telu su bila dvojica pukovnika. Mislim da je bio pukovnik Milomir Stepanović i mislim da je bio pukovnik Petković, ako se sećam dobro.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U kojoj se zgradi se nalazilo veće?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Zgrada ... Veće se nalazilo u zgradi pokrajinskih organa, znači pokrajinske Skupštine i Pokrajinskog izvršnog veća. U glavnoj ulici u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je neko drugo telo, takođe, imalo svoje prostorije u toj zgradi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U zgradi Pokrajinskog izvršnog veća? U to vreme su u jednom delu zgrade, koliko se ja sećam, bila dva ili tri detaširana odeljenja ministarstava Vlade Republike Srbije. Ali to je bilo poslednjih 10 godina, znači, od onog trenutka kad su Albanci odustali od izbora i nisu hteli da učestvuju u političkom životu, u legalnom političkom životu Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kasnije ću, verovatno, da se vratim na veće. Sada bih hteo da zajedno pogledamo neke od dokaznih pred-

meta. Molim vas da pogledate tabulator 1.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U srpskom prevodu gospodin ... Ono što kaže gospodin Najš, kaže se ... Upotrebljava se izraz "veće". Kad kaže "veće", svedok ne može da zna na šta on misli. "Veće" može da znači mnogo, da ima mnogo značenja. Ako misli na "Privremeno izvršno veće", onda mora da kaže "Privremeno izvršno veće". A "veće" je i "većanje" i "razmatranje" i "debata" i sve ostalo. Ne može da upotrebljava izraz "veće".

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam na pojašnjenju, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 1 je primer dokumenta koji smo dobili pre nedelju dana i sa kojim treba ili da se bavimo ili da se ne bavimo. Vi ste naučni radnik. Ovde imamo jedan list papira na kome stoji, šta? Recite nam ko je sačinio ovaj dokument?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ovaj dokument su sačinile službe pokrajinskog Sekretarijata za zdravlje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali oni se ne navode kao autori dokumenta, bar ne na ovom primerku koji ja imam. Da li se tu navode izvorni dokumenti koje su oni koristili, kako bi napravili ovu analizu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokumenti su meni predočeni bez ikakvih propratnih originalnih materijala koje bih ja, eventualno, mogao da proverim, a ni vi lično niste uporedili ove brojke sa originalnim dokumentima, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najš, ja nemam razloga da ne verujem svojoj službi. Ako bi tako bilo, onda bih ja svaki dokument morao lično da proverim da bih mogao da napravim neki definitivni dokument. Prema tome, ovaj, to je, prosto, nemoguće.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Andriću, metodologija je vaoma važna u svim važnim analiza, naučnim ili forenzičkim i vi morate, naravno, da shvatite da ja nisam u položaju da prihvatim ili da odbacim neki papir koji je predodčen bez ikakvog propratnog materijala. Pogledajte sada tabulator 2. Opet imamo jedan list papira koji je sačinilo vaše osoblje. Da li je to tačno? Vi niste lično proverili ove brojke? Nema aneksa niti ima bilo kakvog materijala koji je identifikovan, a na koji bi mi mogli da se oslonimo, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja verujem svojim saradnicima i to na čemu vi insistirate, to je prosto nemoguće. Kada bi se to tako radilo, ja onda, znači, ne bih mogao da imam apsolutno nikakav dokument. Ovo su dokumenti, znači podaci, koji su vađeni na osnovu dokumenata koji su se nalazili u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kosova i Metohije i nemam razloga da sumnjam u to. I ovo je potpuno i sigurno tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada tabulator pod brojem 3. Možda bismo mogli da stavimo i primerak ovoga na grafoskop kako bi svi mogli da prate. Ovde imamo dokument "spisak po odeljenjima profesora i asistenata Medicinskog fakulteta u Prištini albanske nacionalnosti, koji su ostali na svojim položajima u bolnici u Prištini nakon", tu je prvobitno stajalo 1999. godine, greška, trebalo bi da stoji 1991. godine. Recite nam koje sačinio ovaj spisak?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ovaj spisak su sačinili šefovi katedri Medicinskog fakulteta, profesori, moje kolege, normalno, zajedno sa mnom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi ne možemo da vidimo ko su ti profesori, ali možemo da vidimo veliki broj imena. Da li se na ovom spisku imena nalaze i imena onih ljudi koji su sačinili ovaj spisak ili se, pak, njihova imena ne nalaze na ovom dokumentu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, radi se o nekim drugima koji su pripremili. Ovde stoji da se radi o osobama koje su ostale u gradskoj

bolnici u Prištini.

SUDIJA KVON: Ovde stoji "Medicinski fakultet".

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To su osobe koje su ostale da rade na klinikama i institutima Kliničko-bolničkog centra i Medicinskog fakulteta u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da mi objasnite koji je značaj ovoga, kako bih uopšte mogao da snavatim vaše svedočenje.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Značaj ovog dokumenta, gospodine Najs, jeste taj da se pokaže da su oni koji su želeli i koji su ispunjavali svoje radne obaveze, mogli normalno da rade na klinikama i institutima Medicinskog fakulteta u Prištini, znači, da ih niko nije prisiljavao da napuste posao. Prisiljavali su ih njihovi sunarodnici koji su hteli da očiste Medicinski fakultet od Albanaca i naprave paralelan Medicinski fakultet, albanski.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno ovde imamo prava imena pravih ljudi, profesionalnog osoblja, iako imamo tu i neke pored čijih imena stoji reč "asistent", ali to se ipak radi o lekarima, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Svi su lekari, samo imaju različita akademska zvanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pripremajući ove dokaze kako biste pomogli optuženom i znajući da ćete spominjati imena ovih ljudi i imajući na umu eventualne posledice, recite nam da li ste vi kontaktirali ove ljude?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Normalno da nisam kontaktirao ljude, niti sam imao načina da kontaktiram te ljude.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A zašto niste?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Zbog toga, gospodine Najs, što ja mogu da, na teritoriji Kosova i Metohije, dođem samo do severne Mirovice i dalje moja noga ne sme da kroči.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogli ste da im pišete.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja, jednostavno, ne znam više gde se te osobe nalaze. Izgubio sam svaki kontakt, evo, već pet godina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda se niko od njih ne seća vas, ali da je po sredi nešto ozbiljno ... U stvari, preći ću na ono bitno. Budući da smo mi dobili ovaj spisak imena pre nedelju dana, vi ne možete da se žalite na to ako je većina njih kontaktirana kako bismo čuli šta oni imaju da kažu o onome šta ste vi rekli. Na to ne biste mogli da se požalite, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, do juče ujutro, koliko smo mi shvatili, budući da smo imali samo kratak rezime vašeg svedočenja, mi smo shvatili da je suština ovog spiska to da su ovi ljudi ostali na svojim položajima nakon 1999. godine, što je bitan datum. I ako sada pogledate drugo ime koje se nalazi pod odeljenjem oftalmologije, tu vidimo ime jedne žene, zar ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS: Kada je ona kontaktirana pre dva dana, Tužilaštvo je mislilo na ono što se s njom desilo kasnije. Uz dopuštenje Pretresnog veća, mi ćemo pokazati jedan video snimak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo jednu intervenciju, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, svedok je vrlo jasno rekao da to što piše 1999. godine je štamparska greška i da treba da piše 1991. godina i on je to ispravio u prvom trenutku dodira sa ovim dokumentom. Prema tome, besmisleno je sad dokazivati da piše 1999. godina. Rekao je štamparska je greška, "1999. godina", a ne 1991. godina. A, inače, suština govori o tome da je reč o ljudima koji su ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nisam baš siguran da je to ono što gospodine Najs želi da uradi. Nastavimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi shvatate da je 1999. godina period nakon 1991. godine, a mi, kada smo prvi put videli ovu ženu, naravno, znali smo da je 1999. godina važna.

SUDIJA ROBINSON: Došao je trenutak za pauzu. Najbolje je da sada napravimo pauzu. Pauza od 20 minuta. Molim ustanite.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, možemo li da podelimo ovaj transkript? Ovo je jedan intervju koji je vođen na engleskom i albanskom. Iz tog razloga bi nam oduzelo mnogo vremena ukoliko bismo ga pustili u celini. Zbog ograničenog vremena, mi smo selektovali samo neke delove koje ćemo prikazati u potpunosti. Ti delovi su osenčeni u samom tekstu i, uz vašu dozvolu, ja ću da prođem kroz te delove jer na taj način mogu da ih prođem dosta brzo, tako da ćemo brzo da dođemo do sledećih delova. Uz pomoć gospođe Diklić (Diklich), pustićemo snimak.

ADVOKAT KEJ: Možemo li ovim da se pozabavimo kao pravnim pitanjem jer se ova novina prvi put događa na ovom suđenju. Ukoliko sam na pravi način razumeo predlog Tužilaštva, ovde se radi o intervjuu sa gospođom Meščure Čapuni-Brestovci (Meshqyre Capuni-Brestovci), koji je napravljen pre dva dana, 22. februara, i koji treba da se pusti kao jedan od instrumenata unakrsnog ispitivanja. To će biti način izvođenja dokaza u formi video snimka, gde bi se ovaj svedok nešto pitao ili bi mu se tražio neki komentar. Tradicionalni način vršenja unakrsnog ispitivanja je u formi postavljanja pitanja advokata koji vodi svoj slučaj, a onda mogu da se izvode dodatni dokazi.

SUDIJA ROBINSON: Dakle, to je video snimak, a ovde imamo transkript tog video snimka.

ADVOKA KEJ: Da. Ono šta se ovde predlaže je da ovaj svedok ... U stvari, ona nije svedokinja ... Da ovaj intervju sa ovom gospođom koja ni na koji način ne može da bude deo izvođenja dokaza, treba da se prikaže ovom svedoku, koji jeste svedok, i koji treba da da svoje komentare na ono što će biti prikazano. To nije različito od izjave, recimo, izjave svedoka, koji bi se stavila ispred drugog svedoka i koji to treba da komentariše.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, šta ovim želite da postignete?

TUILAC NAJS: Vrlo sam iznenađen tradicionalnim pristupom problemu dokaznog materijala mog uvaženog klege Keja (Kay). Moramo da imamo na umu da je ovom svedoku dozvoljeno da da brojne izjave drugih ljudi, uglavnom opštih i iz druge ruke: "Znam da niko nije isteran osim OVK", ili kako god da to sumiramo. Tu su bile izjave televizijske izjave, televizijskih reportera, intervjui sa pojedincima. I ono što ja predlažem je da se bavimo jednim pitanjem koje je, u stvari, pokrenuo optuženi, ne mi. I ono što sam ja želo da uradim je da usmerim svoju pažnju na jednog od tih ljudi na kog se optuženi oslanja. Naravno da ja mogu ovde da stojim i da pročitam sadržaj njenog izlaganja i da pitama da li je to istina, zar ne? Ali Sudu će od mnogo veće pomoći da bude da vidimo svedokinju dok govori. I, dozvolite mi da kažem, posle ove ja imam još jednu izjavu, ovog trenutka samo u pisanoj formi, iz razloga koji su bili izvan moje kontrole i iz razloga takvog načina vođenja predmeta Odbrane. Ja ću, takođe, da tražim da se i ta izjava vama da i to ću da objasnimo kada za to dođe vreme. Ali, zaista, ukoliko smatrate da ove izjave nisu od vrednosti, ili ih ne budete prihvatili u spis dokaznih predmeta, usuđujem se da kažem da je to primenjivanje potpuno drugačijih standarda prema Tužilaštvu u odnosu na Odbranu.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali vi ne možete da proširujete izvođenje

svojih dokaza, a brine me i to da li vi baš to pokušavate da uradite. Vi to možete da zatražite ukoliko želite da stavite na test kredibilitet ovog svedoka ili da iznesete kontra argumente.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, želim na to da vam odgovorim. Ni sam siguran da baš to radim. Ukoliko optuženi želi da pokrene dodatno pitanje, a mislim da se radi o pitanjima koje se tiču konteksta, ali ukoliko on želi da pokrene određena pitanja, dokazi Odbrane uvek mogu da budu delovi optužbe.

SUDIJA ROBINSON: Vi uvek možete da pokušate da iznesete kontra-argumente od Odbrane, ali vi ne možete da proširujete svoj predmet. Ipak, ja sigurno smatram da vi možete da iznesete nešto pred svedoka što će da ide na utvrđivanje kredibiliteta svedoka ili nešto što će da iznese suprotne argumente. Ali šta vi ovde pokušavate da uradite?

TUŽILAC NAJS: Ja sam pitao ovog svedoka koji je značaj ovog spiska imena koja su tu navedena i njihovog prisustva od 1991. do 1999 godine i on je odgovorio. Mi treba da znamo koji je položaj tih svedoka. On nije uložio nikakve napore da ih kontaktira. Ovde se utvrđuje istina i Pretresno veće mora to da učini na osnovu dokaza, ali od Pretresnog veća se sada traži da na vrlo ograničen način izvođa određene opšte zaključke na osnovu svedočenja vrlo pristrasnog svedoka i čiji kredibilitet je upitan.

SUDAJA KVON: Mene brine konzistentnost. Ja se sećam da mi nismo dozvoljavali optuženom da iznosi određen komentare nekih trećih strana, koja su vezana za svedočenja svedoka od prethodnog dana.

TUŽILAC NAJS: Ne mogu sad da se setim šta imate na umu. U stvari sad sam se setio. Komentari svedoka o svedočenju. Da bilo je nekoliko takvih primera i onda bi sudija Mej (May) rekao pa pozovote tog svedoka. Jedno je kada Tužilaštvo iznosi svoje dokaze, međutim, kada se ne zna koliko će vremena da se ima za dodatno izvođenje

dokaza, mislimo da optuženi ne može da iznosi razne dokaze bez ikakve prethodne najave. Ja sam ulagao prigovore i već sam izneo prigovore vezano za rezime u skladu sa Pravilom 65ter budući da je to nešto s čime ja treba da radim, a radi se o tome da Tužilaštvo u veoma kratkom vremenskom roku dobija ogroman materijal. Evo, ovde imamo primer. Ja ću da vam kažem šta ova svedokinja kaže na video snimku, kako ne bi bilo nikakve sumnje za zapisnik. Ona kaže 24 marta 1999. godine je situacija bila veoma napeta i da su ljudi bili uplašeni. Kada je pokušala da ode na posao, inače živi u udaljenom delu grada ... Kada je čula kako joj je metak profijukao pored glave, nije znala šta se dešava. Neko joj je rekao da ide kući. Ona je obavestila direktora bolnice. Rekla mu kakav je problem, a on joj je rekao: "Daću ti jedan dokument". Ona je dokument iskoristila 31. marta kada se vratila nakon nekog vremena, kad nije bila tu, a, inače, deo grada u kome je ona živela je stalno bio okružen policijom koja im je rekla da moraju da napuste svoje domove. Dakle, to je situacija 31. marta. Ako sada pogledamo druge deo. Tu ćete da vidite da je ona otišla kod svoje sestre. Nije htela da situacija bude još gora i onda je odlučila da ode do makedonske granice. Bila je upućena ka Tetovu (Tetove) i Globočici (Globočice) i onda se uputila u tom pravcu. Sedam dana je provela na granicu koja je jedno vreme bila otvorena, a onda ponovo zatvorena. Uslovi su bili veoma surovi. Kada pogledamo treći deo snimka, vidimo da se vratila kući, da je 10 dana ostala kod kuće, da se nije usuđivala da izađe iz kuće zbog koncentracije snaga na tom području. Pogledala je kroz prozor i onda je odlučila da izađe, verujući da će je spasiti onaj dokument koji je dobila od direktora bolnice. Otišla je kod sestre i sa tim je otišla u bolnicu po platu, a onda joj bilo zabranjeno da radi na klinici. Dakle, zbog situacije koja je bila potpuno izvan njene kontrole i čak zbog pogodnosti budući da je imala neku propusnicu koju joj je dao direktor bolnice, njoj nije bilo dozvoljeno da radi, da li zbog nekog tehničkog detalja što nije došla na posao nedelju dana ili iz drugog razloga. Insert 4. Postavljena su joj razna pitanja o tome da li je znala da su neke kolege Albanci koji su radili u prištinskoj bolnici, da li je iko od njih radio. Ona je rekla da nisu ništa znali jer su

svi imali slobodnu nedelju, tačnije, niko tamo nije bio nedelju dana, tako da ništa nisu ni mogli da znaju, ali je kasnije, na granici, saznala da su ljudi odlazili u Skoplje u Makedonij. Na granici je sreła dvoje kolega, ali tamo nisu zajedno otišli, tamo su se susreli. Na kraju, u petom insertu ... Ima dosta toga što je rekla u međuvremenu ... Postavljeno je pitanje da li se, na kraju, vratila na posao u bolnici i onda je ona rekla da je to bilo odmah nakon toga što su NATO snage ušle i da se ne seća tačnog datuma.

SUDIJA ROBINSON: Ja vas pitam na šta se to odnosi?

TUŽILAC NAJS: Pre svega, sve se ovo bazira na dokumentu koji nije ispravljen pre dva dana, a mi smo mislili da je optuženi, u stvari, zainteresovan da predstavi dokaze o realnosti albanskih doktora koji su tamo ostali u martu 1999. godine. A realnost ovog doktora, Albanke, a to je jedini kog smo mogli da identifikujemo sa ovog spiska uprkos svim naporima, je ono šta se dešavalo u okolici njene kuće i šta se njoj događalo uopšte: ona nije mogla da se vrati na posao, a onda joj je bilo zabranjeno da radi i to joj je zabranio direktor bolnice. To je veoma važno. Možda bismo mogli svima da podelimo izjavu Palaske (Pallaska). Ali ono što se dogodilo jeste da je ispravka učinjena na dokumentu pod tabulatorom 3, kada je "1999. godina" pretvorena u "1991. godinu". Ja sam izdao određena uputstva i mi smo pokušali da ponovo stupimo u kontakt sa tom ženom kako bismo s njom razgovarali o periodu od 1991. godine. Nije bilo moguće da je u kratkom vremenskom roku pronađemo. Nadali smo se, takođe, da će svedočenje danas da se završi. Ipak, uspeli smo da stupimo u kontakt sa još jednim doktorom. Ne radi se doktoru čije se ime nalazi na ovom spisku, već se radi o doktoru koji je bio tamo 1991. godine i koji je nastavio da radi. Dakle, mi imamo određene informacije od tog doktora i od ove druge doktorke. Možemo da vidimo šta se dešavalo sa ovim doktorom od 1991. godine pa nadalje. Ova izjava, ponavljam ... Odnosno, zaustaviću se ovde. Treba ponovo nešto da kažem za zaspisnik kako bi se shvatio stav Tužilaštva. Kada je optuženi počeo da se bavi svedocima i kada je počeo unakrsno da ih ispituje, on je izjave svedoka dobijao mesecima unapred, a nedeljam unapred je

obaveštavan koji će svedoci da svedoče, a takođe je dobijao i rezimee o onome o čemu će da svedoče, kao i dokaze ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ne želim više da slušam o tom pitanju. Pretresno veće je donelo odluku o tome, a po mom mišljenju odnos Tužilaštva o Odbrane nije simetričan već asimetričan. Teret dokazivanja je na Tužilaštvu, taj teret nije na optuženom. Optuženi ima određena prava koja Tužilaštvo nema.

TUŽILAC NAJS: Da, ali zbog toga ja moram da uradim sve što je u mojoj moći kako bih se suočio sa nekim iznenađenjima. Ako pogledamo stranu 2 ovog dokumenta, možemo da vidimo da je on radio u bolnici 1989. godine i da je bio jedan od doktora koji nije uklonjen sa svog posla. On ne zna da su neki albanski doktori napustili prištinsku bolnicu od 1989. godine pa nadalje sa namerom da otvore privatnu praksu. Onda se bavi slučajem svog oca koji jeste otišao kako bi otvorio privatnu praksu. Međutim on kaže da ne zna da su doktori iz prištinske bolnice od 1989. do 1998. godine odlazili da bi otvorili privatnu praksu, već iz razloga što su otpušteni iz bolnice. On kaže i to potpuno suprotno od onoga šta je svedok rekao i ja ću o tome da ga pitam. On navodi razloge zašto su lekari otpušteni s posla: zato što su, na primer, popunjavali medicinske formule na albanskom jeziku, a ne na srpskom i da ju se i drugi razlozi. Sledeći pasus govori o sankcijama koje su uvedene protiv albanskih doktora zato tu su oni sa pacijentima govorili na jeziku drugom jeziku, a ne na srpskom. Zatim objašnjava istorijat toga da su doktori otpušteni kasnih devedesetih i tako dalje ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Najs. Želim da postavim gospodinu Keju pitanje zašto tužilac nema pravo da u unakrsnom ispitivanju svedoku Odbrane predoči dokument koji, na osnovu odgovora koji su dobijeni od svedoka, mogu da pobiju ono šta je taj svedok rekao ili da, donekle, dovedu u pitanje njegovu verodostojnost.

ADVOKAT KEJ: Da. Ovo je unakrsno ispitivanje. Ovo je materijal koji će tužilac da koristi tokom unakrsnog ispitivanja. To nisu dokazni predmeti. Da počnemo prvo sa video snimkom. Ako se pusti video snimak sa ovom ženom, optuženi nema mogućnost da je unakrsno ispita. Znači čuje se njena verzija događaja, a onda se svedoku postave pitanje: "Čuli ste šta žena kaže, šta mislite o tome?"

SUDIJA ROBINSON: Da, ali to se sve tiče težine samog materijala.

ADVOKAT KEJ: Ne, ne radi se ovde o težini i važnosti koja se pridaje tome. Njegovo svedočenje je ono šta je ovde važno. Taj video snimak se koristi kao način da se svedok ubaci u ono šta tvrdi Odbrana. To je vrlo poznata taktika koju smo stalno koristili tokom izvođenja dokaza Odbrane, da se drugi svedok uvodi u izvođenje dokaza Odbrane, a to optuženom nije bilo omogućeno. Njemu je rečeno "doći će vreme kada ćete vi moći da pozovete svoje svedoke". Gospodin Najs će da ima priliku tokom dodatnog ispitivanja. On kaže: "Ja ne znam da li ću da imam dodatno ispitivanje". Pre nekoliko dana časni sudija je rekao: "Ako se to radi zato što možda neće doći do dodatnog izvođenja dokaza, onda je to nešto što mi ne prihvatamo." Ono što se radi putem ovog video snimka je način da se uvodi dokazni materijal pred Sud sa kojim optuženi ne može da se pozabavi zato što se to radi putem unakrsnog ispitivanja i onda on ne može da unakrsno ispituje. Nije lako biti advokat, ali ja ću ponovo da kažem nešto šta je meni rekao moj uvaženi kolega: "nije lako biti advokat na suđenju, nekada morate da postavljate i pitanja, da se koristite onim što imate na jedan prikladan način kako bi se dokazi tretirali na pravi način. Inače, dokazi koji se ovako uvode pred Sud, sa ovakvom tehnologijom, to daje prednost Tužilaštvu tako što to postaje deo izvođenja njihovih dokaza. Ono što treba da rade je da testiraju dokaze uz pomoć advokata putem ovoga što je rekao ovaj konkretni svedok, a ako se ne slažu sa tim šta svedok kaže, onda moraju da pozovu dokaze koji će to pobiti. To je procedura u skladu sa pravilima. Izjava svedoka, a on je te svedoke unakrsno ispitao ... Imao je materijale. Onda može ovom svedoku na osnovu tih materijala da iznese pitanja koja želi da postavi, da bi dokaze stavio na probu. I možda ova izjava može da se

uvede putem dodatnog ispitivanja, uz pomoć pravila 92bis ili može svedokinja da se pozove uživo.

SUDIJA ROBINSON: Ali ako on to može da uvede tokom dodatnog ispitivanja, to ne znači da on to ne može da uvede tokom unakrsnog ispitivanja.

ADVOKAT KEJ: Ne, ja to ne želim da kažem. Ono što hoću da kažem je da on mora da postavlja pitanja. Gospodinu Miloševiću je rečeno da mora da postavlja pitanja, a ne da iznosi izjave i tu nema nikakve razlike od toga da gospodin Najs daje izjave o svojim dokazima. Nema razlike između toga. On upravo to radi na mnogo suptilniji način putem videa, koristeći se tehničkim pomagalom, ali, u stvari, on iznosi svoje stavove tokom ispitivanja jednog svedoka.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali to nije iznošenje njegovih stavova. On to koristi da bi pobio ono što gospodin Milošević pokušava da kaže, a to je da su svi albanski lekari mogli da rade bez ikakvog ometanja. Zašto tužilac ne bi mogao da dovede u pitanje tu tvrdnju u toku unakrsnog ispitivanja?

ADVOKAT KEJ: Da, ali to može da uradi tako što će da postavlja pitanja. To je čitava funkcija, a materijale može da izvede tokom dodatnog izvođenja dokaza.

SUDIJA ROBINSON: Znači samo tokom dodatnog izvođenja dokaza.

ADVOKAT KEJ: On koristi to kao svoju tvrdnju, a ne kao nešto što treba da se opovrgne. On je to već rekao. Rekao je da postoje razlozi iza te odluke i da se ovde dokazi odnose na nešto drugačije stanje iz 1999. godine i on želi da na taj način uputi Sudu ono što se dešavalo, tako da se ovde ne radi o nekakvom procesu pobijanja.

SUDIJA ROBINSON: Ja to ne prihvatam kao opis onoga što gospodin Najs radi. Mislim da se radi o dokazima koji, u suštini, opovrgavaju ili

testiraju verodostojnost, a to šta kažete je usputni efekat pri kome nešto postaje deo izvođenja dokaza Tužilaštva. Ali, ne možete da uskratite poentu unakrsnog ispitivanja ako sprečite onog ko vrši unakrsno ispitivanja da predoči svedoku dokument koji će možda da pobije ono šta on tvrdi. Zar to nije čitava svrha unakrsnog ispitivanja?

ADVOKAT KEJ: Mi to možemo i dalje da razložimo. Ono može da iznese dokument. Ako pusti video onda on, ne samo da pušta svedoku izjavu jednog drugog svedoka, on time ne ispituje svedoka, on to radi putem izjave koja se prezentira na video snimku.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali onda svedok može da da svoj komentar na to.

ADVOKAT KEJ: Ali to je dokazni materijal koji se uvodi od strane Tužilaštva u jednom vidu koji se više tiče istinitosti same izjave. Time se ne dovodi u pitanje ono šta je ovaj svedok rekao, a optuženi ne može da unakrsno ispita osobu koja se koristi u videu.

SUDIJA KVON: Ali vi niste protiv toga da se taj materijal predoči svedoku?

ADVOKAT KEJ: Ne.

SUDIJA KVON: Ali ste protiv toga da se pusti video?

ADVOKAT KEJ: Da, jer vidim do čega će to da dovede. Mislim da se ovde radi o nekakvoj vrsti pomagala i razlike u sredstvima, a dovoljno imam iskustva u ovom suđenju da znam da jedna odluka omogućava Tužilaštvu da otvori jedan drugi prodor na nekakvom drugom frontu i onda, na taj način, da uvede veliku količinu dokumenata. Mislim da to stoji iza ovoga i, ako se to uradi, to će postati uobičajena stvar.

SUDIJA ROBINSON: Moramo to da razmotrimo.

TUŽILAC NAJS: Želim samo da odgovorim na dve ili tri tačke jer je to apsolutno neophodno. Moj uvaženi kolega je tokom svedočenja ovog svedoka stalno podsećao Pretresno veće da uvrsti tabulatore 5.2, 5.3, 5.4. Kao prijatelj Suda on je trebao da kaže da ti tabulatori ne mogu da se uvedu zbog istinitosti sadržaja. On treba da kaže da gospodin Najs ne može onda unakrsno da ispita ovog čoveka koji je imao "kožnu kapu". Ako pogledamo svaki tabulator, onda ćemo videti da se tu spominju svedoci i može se videti da sam ja napravio napor da razgovaram sa svakim od tih svedoka koji se spominju, zato što je to ispravan način da se time pozabavim. Međutim, njegovi argumenti uopšte nisu dosledni stavu koji je zauzeo. Ja, uz dužno poštovanje, moram da potsetim Pretresno veće da je od strane Odbrane, takođe, bilo jako puno dokumenata, novinskih članaka i raznih drugih stvari koje su uvrštene, ali nije bila jedina svrha da se uvrste zbog njihove sadržine.

SUDIJA ROBINSON: A šta kažete na ono šta je gospodin Kej rekao o tome šta se stalno ponavljalo gospodinu Miloševiću tokom izvođenja dokaza Tužilaštva, da on ne može da uvrsti dokaze te vrste i da treba da čeka da za to dođe red?

TUŽILAC NAJS: Ja sam se već nekoliko puta time pozabavio i, naravno, ako vi tako odlučite da može da prilagodi tu odluku zbog sadašnje faze suđenja, onda je to u redu.

SUDIJA ROBINSON: Znači bolje je biti tačan nego konzistentan.

TUŽILAC NAJS: Da, može tako da se kaže, ali isto tako sam primetio da moramo da prolazimo kroz prilično veštačku proceduru, da se prebacuje direktan govor u indirektan, što je potpuno besmisleno i onda ćemo morati da se bavimo primerima o tome šta je svaki svedok rekao. Ljudi su rekli kontradiktorne stvari u javnosti, novinskim izveštajima i tako dalje. Da li ja imam pravo da iznesem to šta je

rečeno ili moram ovde da se ponašam onako kako gospodin Kej kaže i da kažem da to nije u redu u odnosu na gospodina "X" i da je njegov stav bio ovakav ili onakav. Ne, jednostavno se iznese šta je gospodin "X" rekao, kakav je vaš komentar na to. Ja mislim da smo mi tako i radili. I mada su optuženom nametnuta neka ograničenja u pogledu uvođenja izjava svedoka kada nisu bila povezana sa predmetom, to je različito od onoga što imamo ovde kada imamo izjavu druge osobe, koja je povezana s predmetom i čija izjava ima suprotan efekat od onog šta optuženi tvrdi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li ste vi hteli nešto da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Robinson. Čuo sam vas, ali sam čekao da se završi prevod, da se ne preklopi s prevodom, jer je prevod tekao kroz moje slušalice. Sama vam skrećem pažnju na jedan jedini razlog zašto se ovo što je gospodin Najs sada ovde dao, ovaj transkript video snimka, uopšte ne može uporediti sa tabulatorom 5, gde sam ja davao video snimke uz ispitivanje ovog svedoka. Ima jedna *diferentia specifica* tu. Vi ste na tim video snimcima mogli da vidite svedoka. Taj svedok je prisustvovao tim događajima. Te izjave se daju u njegovom prisustvu. On, zajedno sa drugim članovima Privremenog izvršnog veća, Guđufijem, Jašarijem i Ibrahimijem, prisustvuje i učestvuje u tim događajima i sluša to šta ovi ljudi govore i razgovara s njima. To je, dozvolićete, sasvim različita situacija od situacije gde se uzima nekakav video snimak šta kaže nekakva doktorka 29. marta 1999. godine, iako je potpuno jasno da je u prvom kontaktu sa dokumentom u svedočenju ovog svedoka na koji se ovo navodno odnosi, vrlo jasno rečeno da se radi o 1991. godine, a ne o 1999. godini. Prema tome, to su dve potpuno različite stvari i ne mogu se na taj način upoređivati. I nije tačno da je reč, u tabualtoru 5, o dokazima iz druge ruke nego, naprotiv, o dokazima iz prve ruke, sobzirom na prisustvo svedoka u tim mestima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, obzirom da dolazite iz jurisdikcije iz koje dolazite, mislim da treba da prihvatite ovu poentu: prisustvo svedoka tokom ovih intervjuja predstavlja jednu značajnu razliku.

TUŽILAC NAJS: Ne shvatam šta je optuženi želeo da kaže?

SUDIJA ROBINSON: On ističe da je suštinska razlika između onoga što je on prikazao i video snimka koji vi želite da predstavite u tome što je svedok u njegovim snimcima uvek bio prisutan.

TUŽILAC NAJS: Da i ne. Video snimci ... To je, u stvari, sledeći ozbiljan problem kojim ćemo morati da se pozabavimo, kao što ćete da vidite iz trećeg dokumenta koji planiram da vam pokažem, osim ukoliko se nešto ne dogodi pa ostanem samo na drugom dokumentu. Oni nisu bili prisutni u smislu kada ljude proteruju iz kuća ili kad padaju bombe. Oni su prisutni tokom razgovora, posle događaja koji su u pitanju, kada im pitanja postavljaju reporteri. Jedina razlika u mom slučaju je da ih nakon događaja ispituje istražitelj, ali u samom tipu, nema razlike.

SUDIJA ROBINSON: Ali on, u stvari, kaže da je ovaj svedok bio prisutan tokom tog ispitivanja.

TUŽILAC NAJS: Da, on je bio prisutan na nekim razgovorima, ne na svim. Međutim, mi sada nemamo nikakve dokaze o tome da je on bio sagovornik ili da je on obavljao razgovore sa bilo kojim od ljudi koji iznose svoja iskustva. On je dao jednu opštu izjavu i, ako pogledamo sve video snimke i pogledamo te različite osobe sa kojima razgovaraju novinari, nema nikakvog dokaza da je on bio prisutan osim u jednom ograničenom broju prilika. Isto tako, želim nešto da kažem po se tiče treće vrste materijala koje želim da pokažem, osim ukoliko se nešto ne dogodi. Tu imam jedan stav: ako bude govora o isključivanju materijala ove vrste, ja ću onda da tražim da se izbace svi dokazi iz druge ruke iz svedočenja ovog svedoka, a to bi onda

izbacilo sve tabulatore.

SUDIJA ROBINSON: Da, ako na to pristane Pretresno veće.

TUŽILAC NAJS: Da, ali to će da bude moj zahtev zato što se ovde, jednostavno, primenjuju različiti standardi.

SUDIJA ROBINSON: Ja mislim da je suštinska poteškoća ovde sudska praksa zato što se meša fleksibilni sistem građanskog prava sa sistemom *common law* i sve dok ne razrešimo ta pitanja, susrećemo se s ovim problemom. Pravilo 89(C) nas upućuje na fleksibilniji metod građanskog prava, a gospodin Kej iznosi neke tačke koje se više odnose na sistem *common law* i na osnovu toga ulaže prigovor. Međutim, ja ću se po ovom pitanju konsultovati sa mojim kolegom.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Odluka je sledeća: možete da prezentirate ove dokaze, ali ne i video snimke. Da li će izjave da se prihvate u spis zavisice od odgovora koje će da da svedok.

TUŽILAC NAJS: Molim da se svedoku predoči, putem grafoskopa, izjava Meščuri Čapuni-Brestovci. Molim da se to stavi na grafoskop i ja ću to da pročitam.

SUDIJA ROBINSON: Svedok ima pred sobom tu izjavu.

SUDIJA KVON: A čija je to izjava, gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je izjava Meščure Čapuni-Brestovci. Na žalost, izjava je na engleskom jeziku, ali zbog kratkoće vremena, nismo mogli da obezbedimo prevod. Ja ću to da pročitam svedoku i da ga pitam da li on prihvata da je to istina ili ne. Doktore Andriću, ova žena, čije ste ime spomenuli, je, između ostalog, rekla sledeće da su 24. marta 1999. godine sve njene kolege radile. Ona je bila u

bolnici. Situacija je bila napeta i svi su se plašili. Nakon što se završilo radno vreme, otišli su kući tako da bi mogli sledećeg dana da se vrate na posao. Da li imate ikakvog razloga da sumnjate u to?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, samo trenutak. Izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, svedok je dao u tabulatoru 3 spisak lekara koji su ostali posle 1991. godine. Ja vidim da se na spisku, pod brojem 2, nalazi ova osoba, docent piše, i svedok je tvrdio da ta osoba, i objasnio da su to šefovi katedri napravili te spiskove, je radila i posle 1991. godine. Kakve veze ima s njegovim svedočenjem to šta ta osoba govori, na primer, o tome kad je počeo rat 1999. godine? Kakve veze to ima sa svedočenjem ovog svedoka? U tabulatoru 3 svedok tvrdi i dao je spisak doktora koji su radili od 1991. godine nadalje i nastavili da rade. I da li je to što sada iznosi gospodin Najs u bilo kakvoj kontradikciji sa tvrdnjama ovog svedoka?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, pogledajte stranu broj 2, pod "JS", tu se kaže: "Da li mogu da vas zamolim da svojim rečima ispričate koja su vaša iskustva od 24. marta 1999. godine", a gospodin Milošević je postavio pitanje na koji način bi to nama bilo od pomoći u odnosu na iskustva od 1991. godine, a što se odnosi na njen posao.

TUŽILAC NAJS: Bilo bi od pomoći zato što je ova svedokinja dala jedan opšti prikaz sloboda albanskih doktora da rade tokom perioda od 1991. godine, na dalje. Časni Sude, pre nego što dođemo na to, ja ću da prekinem niz pitanja zato što mi je, upravo u svetlu sudske odluke, jasno da moram da zatražim da se svi dokazi, video snimci, od tabulatora 5, na dalje, osim ograničenih pasusa u kojima se vidi ovaj svedok, ne prihvate u spis iz istih razloga koje je izneo gospodin Kej u svom argumentu, ako iz tih istih razloga Pretresno veće meni ne dozvoljava da pustim ovaj video materijal. Ako ćemo

da budemo konzistentni, onda je vreme da se s tim sada počne. Ako će da bude opšte pravilo da se video traka nekoga koji nešto kaže u odgovoru na pitanja tokom intervjua ne može uvrstiti u spis, iako je tema relevantna, onda mislim da moramo time da se bavimo na jedan konzistentan način. Nisam proverio sve tabulatore da bih video šta je prihvatljivo, a šta nije, ako se moj argument usvoji.

SUDIJA ROBINSON: Ne želim sada da se bavim tim pitanjem, ali sam vaš zahtev primio k znanju. Molim vas da nastavite sa vašim ispitivanjem.

TUŽILAC NAJS: U redu. Očigledno ćemo da se bavimo ovim dokaznim materijalom jer će to onda biti nešto o čemu će Pretresno veće morati da donese odluku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda ja ne razumem, ali ne znam u čemu je razlika između puštanja video trake i čitanja transkripta video trake? Valjda je to svejedno. Što bi se neko protivio da se pusti video traka, da se ne pusti video traka, a da se čita transkript? Pustite video traku da vidimo o čemu se radi.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, to je slučaj optuženog. Ako želi da se pusti traka, onda neka se pusti. Ionako će take sve kraće da traje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To nije izvođenje mojih dokaza već gospodin Najs insistira da se pusti video traka i poziva se na nepuštanje video trake kao nekakav razlog da se osporavaju dokazni predmeti. Prema tome, ja se ne protivim tome da on pušta kakve hoće video trake. Ali to je njegov zahtev, ne moj.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Traka može da se pusti zato što nema prigovora od strane optuženog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim da se ima u vidu, radi zapisnika, da je ovo razgovor vođen 22. februara 2005. godine, kao što piše na ovom transkriptu. Ne znam da li se vidi na video traci? 22. februar 2005. godine.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

TUŽILAC NAJS: Pustite, onda, prvi deo trake

(Video snimak)

Mešćure Čapuni-Brestovci: Situacija je bila napeta, svi su se plašili i nakon što se završilo radno vreme, mi smo otišli kući tako da bismo mogli sledećeg dana da se vratimo na posao. Sledećeg dana kada sam pokušala da se vratim na posao, a živela sam u delu grada koji je bio nešto udaljen, Velanija (Velanija), hodala sam putem od kuće ka poslu i osetila sam kako mi je metak proleteo iznad glave. Nisam čak bila ni svesna šta se dešava, ali mi je komšija rekao da se sklonom odatle. Otišla sam kući i nakon izvesnog vremena, negde oko podne, ponovo sam pokušala da odem na posao. Bio je petak. Obavestila sam direktora bolnice o problemu i on je rekao da će mi dati dokument koji će mi omogućiti da hodam kroz grad i da dođem na posao, zato što je jedan moj kolega već zatražio jedan takav dokument. U subotu ili u nedelju pozvala me je moja prijateljica i rekla je da nam je direktor dao dozvolu da ne dođemo na posao naredne nedelje, tako da nismo morale da idemo na posao. Onda je došao 31. mart i naš kraj je bio potpuno opkoljen velikom koncentracijom policijskih snaga i onda su nas proterali i rekli su nam da moramo u roku od pet minuta da napustimo kuće.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Andriću, ovde ćemo da stanemo. Strana 80 jučerašnjeg transkripta. Vi ste bili Sekretar za zdravstvo. Da

li imate ikakvog razloga da sumnjate u ono što ste upravo čuli?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pre nego što odgovorim na to pitanje, gospodine Najs, ja moram da vam kažem da ste vi, u malo-predšnjem obraćanju uvaženom gospodinu Robinsonu, znači, na početku obraćanja rekli za ovaj dokument, da sam ja kazao da je ovo dokument o albanskim profesorima i lekarima koji su ostali od 1991. godine do 1999. godine da rade na klinikama. To ja nikada nisam rekao i to nije tačno, jer ovaj dokument je dokument koji govori o lekarima, profesorima i saradnicima Medicinskog fakulteta koji su 1991. godine ostali da rade na klinikama i institutima, a da li su oni radili do 1999. godine, ili 1992. godine, to ja ovde uopšte ne iznosim i to nije bitno za ovaj dokument. Ovim dokumentom se htelo pokazati da su oni svi koji su hteli mogli normalno da ostanu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Andriću, molim vas, poslušajte pitanje. Mi smo sada raspravili istorijat greške na dokumentu koji je prezentiran u vaše ime i ta greška je dovela do toga da se obave ova dva intervjua sa dva različita doktora i to ćemo da ispitamo. Moje pitanje je vrlo jednostavno. Vi ste bili Sekretar za zdravstvo, to ste rekli na strani 80 transkripta i citiram da ste vi izdali jedan nalog svim zdravstvenim institucijama na Kosovu i Metohiji kako bi se pobrinuli da zdravstveni radnici nastave sa svojim poslom. Mi smo videli šta se dogodilo sa ovim zdravstvenim radnikom. Postavljam vam pitanje, da li ima razloga da sumnjate u ono šta je ona izjavila u prvom delu snimka?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Onoliko koliko imam razloga da verujem, toliko imam razloga i da ne verujem, jer znam zvanične stavove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite, ali ova žena je doktorka. To ne znači da ona pripada jednoj drugoj kategoriji. Ona se spremila da da izjavu. Možete li da kažete da li postoji ijedan razlog za sumnju u njene reči? Da li imate neke činjenice ili tvrde razloge da sumnjate?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, mogu da postoje razlozi za sumnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije bio uključen mikrofonom, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije bio uključen mikrofonom, nije se čuo celovit odgovor svedoka, nego samo sam čuo da postoje razlozi za sumnju. Nema, nije bio njegov mikrofonom uključen.

SVEDOK ANDRIĆ: Mislim da je uključen mikrofonom.

TUŽILAC NAJS: Ako bi Pretresno veće moglo da pogleda tekst pre nego što pustimo drugi snimak, videćete da u izjavi svedokinja objašnjava kako je njena sestra rekla da su se neki vojnici, koji su se pretvarali da su Turci, rekli da ako bi bilo tamo Albanaca, da ne sme da napravi grešku i da ostane tamo. Molim da se pusti snimak broj 2. Izgleda da postoji neki tehnički problem.

SUDIJA ROBINSON: Ima li nekih problema?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uprkos pripremama, izgleda da ovaj sistem ne funkcioniše uvek najbolje. Nije greška ni gospođe Diklić, niti je to bilo čija greška. Pročitacu sledeći isečak. Doktore Andriću, žena kaže: "Budući da nismo hteli da otežavamo situaciju moje sestre, odlučili smo da odemo prema makedonskoj granici. Policija nas je uputila prema Tetovu i Globočici i mi smo i pošli tim pravcem. Proveli smo sedam dana na granici. Sama granica bi ponekad bila otvorena, a zatim bi se ponovo zatvorila, a uslovi su bili vrlo teški. Vrlo malo ljudi je uspelo da je pređe i to su, uglavnom, bili oni koji su uspeli da daju nešto novca vojnicima i policajcima. Osmog dana neki vojnici su prošli pored našeg konvoja i rekli: 'Sada možete da se vratite jer je Milošević rekao da možete da idete'." Postoji li ikakav razlog da se sumnja u reči ove doktorke koja je obrazovana, profesionalac, kada govori o tome kako su odlazili iz grada u uslovima

koji su ovde opisani?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam, takođe, govorio o odlascima, njihovim, prema Makedoniji i prema Albaniji, znači, to uopšte nije sporno. Samo razlozi zbog kojih su odlazili se razlikuju, moji i onoga što oni pričaju. I, normalno, pravi razlozi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ali vidite, razlog koji ova žena daje je poseta vojnika koji su se prerušili u Turke i rečeno im je, ako ima Albanaca među njima, oni ne smeju da budu tamo kada dođu vojnicima iz Beograda. Vi ste bili član Privremenog izvršnog veća i, kao što ćemo videti kasnije, imali ste kontakt sa vojskom. Recite nam da li je ovo priča o nečemu šta je moglo da bude istinito i tačno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, možda je i moglo biti istinito. Ja sam vam to i rekao u prethodnom iskazu, ali možda je bilo takvih pojedinačnih slučajeva. To nije bilo pravilo. To što koleginica kaže da su je policajci usmeravali ka Globočici, jasan je razlog zašto je to bilo: bila je velika gužva na prelazu prema Đeneral Jankoviću, prema Makedoniji, a oni su želeli da odu u Makedoniju. Jedini sledeći rezervni prelaz je bio Globočica, znači, zbog toga ih je policija usmeravala. Policija ih nije primoravala da oni napuštaju teritoriju Kosova i Metohije, naprotiv, vraćala ih je isto kao što sam radio ja sa svojom ekipom. A, normalno, njihovo je pravo bilo da napuste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Andrić, vi ste na početku ovog vašeg izlaganja, sada, rekli da je bilo pojedinačnih takvih slučajeva. Šta kažete o mogućnosti da su ljudi upozoravani da odu, ako su Albanci, zato jer dolazi vojska iz Beograda? Šta kažete na tu mogućnost?

ADVOKAT KEJ: On o tome ne može govoriti.

TUŽILAC NAJS: Pa, on je dao jednu opštu ...

ADVOKAT KEJ: Ne, ne može zato jer kako bi on mogao da zna šta je bila ili nije bila mogućnost ...

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da preformulišete pitanje, gospodine Najs.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ne razumem gospodina Keja. Ne razumem zašto svedok ne bi mogao da odgovori na ovo, jer ovo je, zaista, jedna karikatura. Kaže: "Dolazi vojska iz Beograda." Ne znam zašto ne bi mogao svedok da odgovori na to. Pa on je tamo javni radnik. Valjda zna da odgovori na to pitanje, na ovo što ovde piše u ovom transkriptu ove izjave, od prekuče ili od juče, ne znam od kad je.

SUDIJA ROBINSON: Ja sam uputio gospodina Najsa da preformuliše pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ću to da kažem upravo rečima optuženog: postoji ikakav razlog da se posumnja u ovo što je rekla ova svedokinja o vojsci koja dolazi iz Beograda? Da li je vama takav neki razlog poznat?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pre toga da vam kažem oko pojedinačnih slučajeva koje sam malopre napomenuo. Odmah da vam kažem da ni jedan ... Ni taj pojedinačni slučaj nisam video, znači, nisam prisustvovao tome. Čuo sam za neke pojedinačne slučajeve. A što se tiče vojske iz Beograda, ne znam kakva vojska iz Beograda? Vojska Jugoslavije, valjda, može da bude na svim prostorima, a to da dolazi vojska iz Beograda, to je čista propaganda, čista propaganda. Znači, izjava u svrhu propagande.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ću da se vratim na ono što sam hteo da pitam u vezi sa izjavom ove svedokinje, ali sada me nešto drugo zanima. Vi ste nam rekli, kada sam vas pitao o Privremenom izvršnom veću, da niste imali nikakve veze s vojskom, je li tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nisam kazao da nisam imao nikakve veze s vojskom. Ja sam bio član pokrajinskog Štaba za koordinaciju civilnih vlasti, vojske i MUP-a, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi ćemo doći do tačnih reči i to ćemo predstaviti sledeće nedelje, ali, recite Sudu ... Pretpostavljam da se sećate šta ste vi radili u 2.00 24. marta 1999. godine i ko je bio na sastanku na kom ste vi tada bili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U 2.00 24? U 2.00, posle pola noći?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, 14.00.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Popodne. Da, sećam se tog sastanka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, a sad nam recite ko je bio prisutan.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Mislim da je bio prisutan ... Da je bilo prisutno nekoliko oficira vojske i bilo je ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Kada govorimo o oficirima, ovde ne govorimo o nižim činovima. Govorimo o tome da ste vi zajedno sa Privremenim izvršnim većem bili na sastanku sa Nebojšom Pavkovićem, glavnim generalnom; Vladimirom Lazarevićem, komandantom Prištinskog korpusa; Sretenom Lukićem iz MUP-a i Obradom Stevanovićem, koji je bio načelnik oblasti Kosovo i Metohija. To je dokazni predmet 319, tabulator 33. Moje je pitanje: da li je moguće da je ova žena toliko dana pre tog sastanka mogla da bude upozorena na dolazak vojske iz Beograda? Postoji li mogućnost da je ono što ona govori moglo da bude istina?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne postoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam ni malo maliciozan, ali moram da kažem, ne razumem pitanje. Iz ovog transkripta se vidi da ova žena govori o 24. martu 1999. godine, a ... Ja ne znam, meša se, meša se neki snimak vašeg glasa, gospodine Robinson, u ovo. A svedok je

pitan o nekom sastanku 24. marta 1999. godine, koliko sam shvatio. Ako svedokinja govori o 24. martu 1999. godine, on pitan o sastanku nekom 24. marta 1999. godine, ne razumem pitanje kad se kaže da li je ona mogla biti u pravu toliko dana pre toga, jer, koliko vidim, radi se o istom danu. A drugo, gospodine Najs je prozvao neki dokazni predmet. Ja bih voleo da vidim taj dokazni predmet i da ga vidi i svedok. Uopšte se ne izjašnjavam o njemu, ali želim da vidim o čemu se radi. Ne mogu po broju dokaznog predmeta da zaključim o šemu se radi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne odgovaram sada optuženom, ali pokušaću da mu pomognem putem svedoka. Doktore Andriću, 24. marta vi ste bili na jednom sastanku sa visokim oficirima. Ja tvrdim da ste vi vrlo dobro znali koji su bili planovi vojske tog dana i, verovatno, nakon toga dana. Je li to istina ili ne?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne sećam se detalja sa tog sastanaka.

TUŽILAC NAJS: Molim da sada pređemo na snimak broj 3, kako bismo sa ovim završili. Pretpostavljam da je uređaj u redu? Nadam se da je ovo snimak broj 3?

SUDIJA ROBINSON: Profesore, vi ste bili na sastanku sa višim vojnim oficirima?

SVEDOK ANDRIĆ: Mislim da je bilo 24. Da li je to bio 24. ili neki drugi dan, ali sećam se da je u to vreme, da li je pre početka NATO agresije ili neposredno posle početka NATO agresije, da je bio jedan kratki sastanak, ali se, zaista, ne sećam detalja o čemu se razgovaralo. To je bio jedan vrlo kratak razgovor, kratak sastanak.

SUDIJA ROBINSON: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, nisam siguran da li je ispala neka reč. Imao sam utisak da je reč o kratkom sastanku

Privremenog izvršnog veća, znači, Privremene Vlade Kosova i Metohije 24. marta. Mislim da to treba da se pojasni u ovom transkriptu. Ali treba da dobijem taj dokazni predmet da vidim ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, dajte da to razjasnimo jednom za svagda: o kom sastanku govorite, za koji tvrdite da je svedok bio prisutan?

TUŽILAC NAJS: Dakle, XV sednica Privremenog izvršnog veća autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, koja je održana u 14.00 24. marta, a kojom je predsedavao Zoran Anđelković. Na sastanku je prisustvovao ovaj svedok, razni drugi članovi Veća. Spomenuti su i oni koji nisu bili prisutni i zatim čitav ...

SUDIJA ROBINSON: U redu, da čujemo svedoka. Profesore, je li to sastanak na kojem ste vi bili prisutni?

SVEDOK ANDRIĆ: Ja sad nisam siguran da li je bio, znači, pre 24. ili posle 24, ali sam prisustvovao tom sastanku, ali se, jednostavno, ne sećam detalja sa tog sastanka.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Molim da se pusti snimak broj tri.

(Video snimak)

Mešćure Čapuni-Brestovci: *Ostali smo kod kuće desetak dana. Nismo se usuđivali da izađimo jer je postojala velika koncentracija vojnika u našem komšiluku i mislim da je Hotel Dea, u blizini moje kuće, bio neka vrsta njihovog štaba. Nismo se usuđivali da izađemo, samo smo gledali kroz prozore. Na kraju sam odlučila da izađem napolje jer sam verovala da će dokument koji sam imala da me spasi. Odlučila sam da odem kod sestre, da im kažem da smo živi, da smo u redu, a onda da odem na posao da vidim kako tamo stvari stoje i mogu li,*

možda, da dobijem platu. Kad sam došla tamo direktor je izgledao prilično tužno i rekao da mu je žao, ali da smo izgubili poslove zato što ih nismo obavestili da nećemo da radimo, prema tome, ne možemo da dobijemo platu za prethodni mesec.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidim koliko je sati i zato neću da pustim dva poslednja snimak. Uz dozvolu Pretresnog veća, postavio bih još jedno pitanje: dakle, vi ste bili Sekretar za zdravstvo i evo sad ste videli jednu ženu koja priča svoju priču. Ona je bila sprečena da ode na posao zbog okolnosti i kaže da je zbog toga izbačena s posla. Da li je ovo šta je rekla tačno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ja zaista ne mogu da komentarišem pojedinačni slučaj ... Posle pet godina od datuma događanja zaista ne mogu da tvrdim da je to istina. To je jedna stvar. Drugo, u prethodnom vašem obraćanju Pretresnom veću, između ostalog ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinite, ali moram da vas zaustavim. Vi kažete da ne možete da komentarišete jedan pojedinačni slučaj, ali kada ste odgovarali na pitanje optuženog i kada vam je postavljeno pitanje u vezi vašeg naloga što se tiče funkcionisanja zdravstvenih ustanova, vi ste rekli da je nalog u potpunosti ispoštovan. Kako ste mogli da tvrdite tako nešto, ako ne možete da odgovorite ništa o individualnim slučajevima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Niste razumeli kada sam rekao da se nalog u potpunosti ispunio. Ispunio se znači ... Naredba je moja bila da se zaštite svi zdravstveni radnici i da ostanu na svojim radnim mestima, da eventualno, čak, dovedu i svoje porodice i smeste ih u prostorije zdravstvenih centara i bolnica. I onda sam rekao, na pitanje, znači, da li je to ispoštovano, rekao sam da jeste. Jeste od Uprave zdravstvenih centara, ali to nije ispoštovano od svih zdravstvenih radnika. Zdravstveni radnici ... I onda sam napomenuo da su zdravstveni radnici iz Prizrena ... To nisu ispoštovali već su

napustili svoja radna mesta; zdravstveni radnici iz Peći, takođe; veći deo zdravstvenih radnika iz Gnjilana, a da su jedino zdravstveni radnici iz Đakovice ostali na svojim radnim mestima.

SUDIJA ROBINSON: Ukoliko ste spremni da završite, možemo da završimo. Ali, možemo da nastavimo da radimo još pet minuta jer se nijedno suđenje posle neće odvijati u ovoj sudnici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iskoristićemo to vreme. Ako sam dobro shvatio, nije vaša greška, doktore. Čitajući originalni dokument u tabulatoru 3 na kome je stajala 1999. godina i kada smo to ispravili, postalo je jasno da je tu trebalo da stoji 1991. godina. S tim u vezi, mi smo uložili napore koji su urodili plodom i pronašli smo doktora koji bi se uklopio u taj izmenjeni format tabulatora 3. To je doktor albanske nacionalnosti koji je radio u zdravstvenoj ustanovi u Prištini i koji je ostao na poslu posle 1999. godine. Pronašli smo doktora Palasku i sa njim smo juče obavili razgovor. Ne znam da li čitate engleski. Da li čitate engleski?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Moram vam reći, vi ste već spomenuli doktora Palasku. Između ostalog, u njegovoj izjavi ste rekli kako je doktor Palaska izjavio kako su albanski lekari trpeli sankcije zbog toga ako su oni razgovarali sa Albancima na albanskom jeziku. Mislim da je to notorna laž i da je ne vredi komentarisati i sve ostalo što je doktor Palaska izjavio može biti u svetlu ovoga. Gopsodine Najs, ja sam ceo svoj radni vek proveo na teritoriji Kosova i Metohije. 90 posto mojih pacijenata su bili Albanci i ja sam sa njima uvek razgovarao na albanskom jeziku bez ikakvih problema. I svi lekari i svo zdravstveno osoblje, srpsko i nealbansko, je bez ikakvih problema razgovaralo sa Albancima i tvrdim da je to čista laž i izmišljotina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doći ćemo do njegove izjave za minut, ali na strani 36 jučerašnjeg transkripta, vi ste rekli: "Jedini razlog za otpuštanje je bio taj ukoliko su se desile ozbiljne povrede važećeg Zakona o radu i radnim odnosima". Dalje ste rekli: "Najveći broj ljudi

je svesno i namerno kršio zakon, baš da bi bili otpušteni". Možete li Pretresnom veću da kažete šta je, po vašem mišljenju, bilo prvo ozbiljno kršenje zakona koje je vodilo do otpuštanja? Dajte nam jedan primer.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nedolazak na posao duže od mogućeg dozvoljenog, predviđenog vremena, bez opravdanja. Vi ste, malopre, gospodine Najs, rekli ... "Otišli su samovoljno". Da, ja sam rekao "otišli su samovoljno", a kažete "dobili su otkaz" ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je jedan razlog. A drugi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odbijanje radnih zadataka. Na primer, u nekoliko uzastopnih navrata odlazak, umesto u ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo redom. Juče ste rekli, osim ukoliko postoji greška u zapisniku, da je do otpuštanja došlo u slučajevima teških kršenja relevantnih zakona, konkretno Zakona o radnim odnosima. Dakle, osim izostanka s posla, gde se zaposleni uvek izlaže riziku optužtanja, koja druga optužtanja su dovodila do toga da su albanski lekari ostajali bez posla?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, da vam objasnim ... Vi mi ne date ... Odbijanje radnih zadataka u više navrata. Ali moram, opet, nešto da vam objasnim. Vi ste pokušali, malopre, da kažete nešto što nije bilo jasno Pretresnom veću. Rekli ste, kada ste komentarisali ovog Palasku i ovu koleginicu Meščuru, rekli ste da su ... Ja sam rekao da je veliki broj njih napustio posao, a vi kažete "oni su dobili otkaz". Pa, da, oni su samovoljno napustili posao, otišli, nisu se javljali na posao nedelju dana, mesec dana ili već koliko je po zakonu kažnjivo i, normalno, takvim osobama je napisan otkaz. Drugi su svesno dolazili i provocirali i tražili da im se napiše otkaz da bi mogli sebe da prikažu žrtvenicima i da su oni proganjani od jednog režima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, mi imamo izjavu doktora Palaske u kojoj stoji da je jedan od mogućih razloga za otpuštanje bio i taj što su albanski lekari bolničke formulare popunjavali na albanskom

jeziku ili su koristili albanski jezik u razgovoru sa Albancima, pacijentima. Kaže da su doktori, takođe, mogli da dobiju otkaz ukoliko bi podržali rudare u Trepči, tačnije, ukoliko bi potpisali peticiju 215, što je bila podrška rudarima u Trepči. Šta ćemo sa tim? Da li je i to razlog zašto su lekari Albanca dobijali otkaz?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To su potpune izmišljotine koje ne vredi komentarisati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Dakle, to se sve svodi na nepojavljivanej na poslu i odbijanje naloga.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, nemojte me držati za reč. Ja nisam napisao nijedno rešenje, ali, verovatno, u svakom rešenju je napisano detaljno obrazloženje zbog čega prestaje radni odnos. Ja zaista ne mogu sad ovde ... Šta tu ima sve u tim rešenjima, ja to nijedno rešenje nisam imao u ruci. Ali je ... Otpušteni su oni koji su prekršili Zakon o radu i radnim odnosima i u svakom rešenju i obrazloženju je to rečeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktor Palaska, zatim, kaže da, koliko se on seća, nije bilo nikakvih saslušanja. Pretpostavljam da se radi o disciplinskim saslušanjima koja bi dovela do otužtanja, između 1989. i 1998. godine, u prištinskoj bolnici. Šta kažete ne to?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato. Mislim da je svuda, za svaki slučaj sprovedena konkretna procedura koja je sledovala radi, znači, donošenja rešenja o otkazu. Ali isto tako, moram da kažem da je bilo i grešaka, znači, od organa koji su to radili i, čak, imam poznate slučajeve koji su posle izvesnog vremena, posle godinu dana ... Da ih je sud vratio na posao, ali to su pojedinačni slučajevi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, sada ćemo da završimo. Profesore, sada ćemo da prekinemo raspravu i nastavićemo u ponedeljak. Dakle, moraćete da se vratite ovde u ponedeljak ujutro u 9.00. Rasprava je završena.